

VINERI · 20 OCTOMBRIE 2006 · ANUL LVI NR. 42

FONDAT ÎN 1951
FOAIA 80 FOAIE

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

București, capitala românilor de pretutindeni

Am venit la Jula ca acasă...

Lumea lui Caragiale

CALENDAR ORTODOX

23 octombrie, luni – Sf. Sfințit Mc. și Apostol Iacob, ruda Domnului
24 octombrie, marți – Sf. Mare Mc. Areta; Sf. Mucenici Sevastiana și Valentin
25 octombrie, miercuri – Sf. Marcian și Martirie; Sf. Mc. Valerian; Sf. Tavita
26 octombrie, joi – **Sf. Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de mir**
27 octombrie, vineri – **Cuv. Dimitrie cel Nou, ale cărui moaște sunt la Patriarhia Română**
28 octombrie, sâmbătă – Sf. Mc.: Terentie, soția sa Neonila și cei 7 fii; Sf. Firmilian
29 octombrie, duminică – Cuv. Mare Mc. Anastasia Romana; Cuv. Avraamie

AGENDĂ

23 octombrie

1861 – la Sibiu s-a înființat Asociațiunea Transilvană pentru Literatură Română și Cultura Poporului Român (ASTRA).

24 octombrie

1818 – s-a născut, la Iași, Dimitrie Gusti.
1863 – a murit poetul Andrei Mureșanu.

25 octombrie

1921 – s-a născut Mihai I, Rege al României între anii 1927–1930 și 1940–1947.

26 octombrie

1673 – s-a născut Dimitrie Cantemir, domnitor al Moldovei, enciclopedist român și savant.

1850 – s-a născut istoricul Grigore Tocilescu, istoric, arheolog și folclorist, vicepreședinte al Academiei Române.

27 octombrie

1782 – s-a născut, la Genova, Niccolò Paganini.

28 octombrie

1688 – a murit Șerban Cantacuzino, domn al Țării Românești între anii 1678–1688.

29 octombrie

1875 – s-a născut Maria de Edinburgh, soția Regelui Ferdinand I al României.

1967 – cu ocazia meciului internațional de fotbal dintre echipele României și Poloniei, s-a inaugurat Stadionul Central din Craiova.

Citatul săptămânii

”

„Există unii oameni care reușesc să aibă succes chiar și atunci când nimeni nu crede în ei, dar niciodată nu va avea succes unul care nici el nu crede în el însuși.”

„Cei neînțelepți vorbesc fără să se gândească; oamenii mediocri se gândesc la ceea ce au spus, cei înțelepți la ceea ce vor spune.”

„Curajul este un fel de cunoștință superioară prin care ajungem să putem face distincția dintre lucrurile de temut și lucrurile de care nu trebuie să ne mai temem.”

”

Arad

Concerte filarmonice
pentru românii din Ungaria

Corul și orchestra filarmonicii din Arad vor susține două concerte pentru comunitatea românească din Ungaria. Repertoriul include în exclusivitate creații românești din mai multe epoci. Cele două reprezentații sunt finanțate în mare parte de Institutul Cultural Român, prin programul Cantemir. Filarmonica din Arad a depus la ICR, pentru finanțare, un proiect, pe care l-a și câștigat. Tema era „Programe pentru comunitățile românești de peste hotare”. Astfel încât în 21 octombrie, corul și filarmonica arădeană vor cânta la Chitighaz, iar concertul de la Julia va avea loc

pe data de 8 noiembrie. Ambele evenimente muzicale vor avea loc de la ora 17. Primul se va desfășura la Casa de cultură din Chitighaz, iar cel de-al doilea la Liceul „Nicolae Băl-

cescu” din Julia. Filarmonica din Arad intenționează să mai acceseze și alte fonduri pentru astfel de proiecte, pentru comunitățile românești din afara granițelor.

I. Kaupert

Filarmonica de Stat din Arad

Chitighaz

Consilierii lucrează
pentru bani mai puțini

Vineri, 13 octombrie, la Chitighaz a avut loc ședința de constituire a noii autogovernări locale, unde nu numai primarul e nou ci și aproape toți membrii consiliului local. Prin supunere secretă la vot a fost aleasă în funcția de viceprimar doamna Ana Dila, fosta

directoare a școlii maghiare. S-au înființat și comisiile de specialitate. Doamna primar Maria Gyuricska Kalcsó a declarat că revizuirea salariilor și onorariile consilierilor din ciclul anterior, au hotărât micșorarea în mod considerabil a acestora.

A.L.C.

Consilier
român

Prin hotărârea noului consiliu local al primăriei din Chitighaz a luat ființă o nouă funcție, aceea de consilier consultativ. Cu această funcție a fost onorat Gheorghe Ardelean, fost primar al Chitighazului. Acesta va avea datoria de a coordona munca comisiilor și de a se ocupa de întocmirea unor concursuri ale autogovernării locale.

Timișoara

Cultură timișoreană

În perioada 18 octombrie–3 noiembrie 2006, la Institutul Cultural Central European din Budapesta are loc un eveniment cultural, organizat de Primăria Municipiului Timișoara, cu sprijinul Ambasadei României la Budapesta și a Institutului Cultural Român din capitala Ungariei. Evenimentul cuprinde o expoziție de pictură și sculptură a zece artiști timișoreni. În ziua vernisajului, 18 octombrie, a avut loc și un

moment dramatic, „Canta-ta Profana” de Bartók Béla, susținut în limbile română, maghiară și germană de trei actori care au venit din partea celor trei teatre din Timișoara. Evenimentul se dorește a fi un omagiu adus de Timișoara pentru comemorarea a 50 de ani de la Revoluția maghiară anticomunistă, care a avut ecouri și în orașul de pe Bega. La manifestările comemorative din zilele de 22–23 octombrie va sosi

la Budapesta și o delegație oficială de la București, expoziția Timișoarei fiind inclusă în programul vizitei oficiale. La vernisaj au participat primarul timișorean Gheorghe Ciuhandu, Excelența Sa Ireny Comaroschi, ambasadorul României la Budapesta, consilieri locali timișoreni și oficialități maghiare. Expoziția poate fi vizionată până la 3 noiembrie, la Institutul Cultural European (Budapesta, Str. Rákóczi nr. 15). I. Kaupert

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaiă românească aparține autorilor. Foaiă românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Sărbătoarea hramului în biserica „Sf. Parascheva” din Julia
(Foto: Anca Liana Crișan)

București, capitala românilor de pretutindeni

Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni din cadrul Ministerului Afacerilor Externe a organizat, în perioada 13–15 octombrie, prima Conferință a Comunităților Românești din Europa. La reuniunea ce a avut loc la Palatul Parlamentului de la București a participat și o delegație a românilor din Ungaria, alcătuită din reprezentanți ai Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, ai Coaliției Românilor din Ungaria, ai Autoguverării pe Țară a Românilor din Ungaria, ai sferei civile, ai presei și ai învățământului românesc din Ungaria.

La conferința organizată sub patronajul Primului Ministru al României au fost invitați să participe reprezentanți ai celor mai active asociații românești din jurul granițelor și din Balcani, precum și personalități marcante ale comunităților românești din Europa.

La reuniune au luat parte și reprezentanți ai Președinției, Parlamentului, Guvernului, Patriarhiei Române, precum și ai instituțiilor cu atribuții sau preocupări în domeniul relațiilor cu românii din afara granițelor. Conferința a urmărit realizarea unui dialog direct cu reprezentanții comunității românești din afara țării.

Guvernul de la București a pregătit o campanie prin care să le acorde mai multă atenție românilor din afara granițelor țării. În pragul aderării României la UE, executivul s-a gândit să îi apropie pe românii plecați din țară, precum și pe cei din jurul granițelor.

Organizatorii conferinței au vrut să promoveze o nouă viziune asupra comunităților de români din afara țării, astfel încât aceștia să treacă drept extensie a societății civile românești în mediul internațional. Ideea a fost primită cu sufletul deschis de toți reprezentanții românilor din afară, dar și cu scepticismul caracteristic celor care au învățat, în timp, să nu se încreadă în toate promisiunile de la București.

Conferința Comunităților Românești din Europa a fost deschisă de ministrul de externe *Mihai Răzvan Ungureanu*, care în discursul său a accentuat: „Organizarea unei asemenea premiere, atât de mult așteptată, este demnă de întreaga noastră apreciere, oferind acel cadru necesar unui dialog direct dintre conaționali noștri din peste 20 de state de pe continent, atât cu instituțiile

implicate în problematica complexă, adesea delicată, a românilor ce trăiesc în afara țării, cât și cu reprezentanți de frunte ai mediului academic, ai mass-media și ai societății civile românești. Momentul reuniunii pare a fi cu atât mai simbolic ales cu cât, foarte recent, România a primit confirmarea oficială că, de la 1 ianuarie 2007, țara noastră, a tuturor românilor, își va reocupa locul ce îi aparține în concertul națiunilor europene. Această nouă calitate, de membru al Uniunii Europene, va da o mai mare consistență demersurilor necesare pentru ca etnicii români de pretutindeni să poată să se bucure liber de toate drepturile pe care le promovează, în zilele noastre standardele instituțiilor europene și mondiale în domeniul minorităților naționale și grupurilor etnice, rămânând, bineînțeles, cetățeni loiali, respectuoși față de legislația statului între ale cărui granițe se găsesc. Ne dorim, totodată, ca bunele relații existente între România și acele țări din care dumneavoastră ați venit să se reflecte și în acest domeniu, cu atât mai mult cu cât Guvernul român, în mod unilateral, asigură unul dintre cele mai ridicate standarde pentru promovarea drepturilor minorităților naționale din țara noastră.”

Ministrul de externe a vorbit și despre rolul românilor din afara României: „Este necesar ca dumneavoastră să conștientizați adevarata forță de care dispuneți ca români aflați dincolo de hotarele țării de origine. Sunteți milioane de conaționali numai în Europa, membri a sute de comunități religioase, asociații, societăți și ligi culturale.”

În încheiere, *Mihai Răzvan Ungureanu* a spus: „Data de 1 ianuarie 2007, când statutul României, dar și al dv. se va modifica profund, ne va obliga pe toți să găsim noi forme de expresie, de prezentare și afirmare a țării noastre. De multe ori, dv. sunteți cei mai buni ambasadori ai României, pentru că vă adresați direct opiniei publice din țările respective. Ca ministru al afacerilor externe mă bucur să am asemenea colaboratori și vă mulțumesc.”

În cele trei zile ale con-

ferinței, invitații din toate colțurile Europei au luat parte la ședințe în plen și la lucrări pe diverse probleme de specialitate. Sâmbătă seara, participanții la conferință au fost primiți și de Prea Fericitul Patriarh *Teoctist*, care i-a asigurat pe aceștia de tot sprijinul pe care Biserica Ortodoxă Română poate să le-o ofere.

Lucrările primei Conferințe a Comunităților Românești din Europa au fost încheiate duminică, de către premierul *Călin Popescu Țăriceanu*. Acesta a declarat că România și românii vor avea un nou statut după aderarea la UE, iar acest lucru îi va obliga pe toți românii, atât din țară cât și din străinătate, să găsească „noi forme de expresie, de prezentare și afirmare a valorilor românești”.

Primul-ministru *Țăriceanu* a afirmat că, de la 1 ianuarie 2007, va intra în vigoare Legea privind regimul acordării finanțărilor nerambursabile pentru programele, proiectele sau acțiunile necesare sprijinirii activității românilor de pretutindeni și a organizațiilor reprezentative ale acestora, precum și a modului de repartizare și de utilizare a sumelor alocate pentru această activitate. „Această lege va avea menirea să clarifice activitatea în domeniu, inclusiv prin stabilirea criteriilor de evaluare pentru acordarea finanțărilor nerambursabile”, a declarat șeful Executivului.

Primul-ministru *Călin Popescu-Țăriceanu* a subliniat că o importanță deosebită o are relația cu etnicii români din țările din jurul României. „Pe baza unei strategii care a cuprins un contact direct sistematic și un sprijin preferențial, au fost considerate prioritare proiectele pentru sprijinirea mass-mediei, a școlilor și a învățământului în limba maternă”, a declarat șeful Executivului.

Țăriceanu a mai subliniat că România va putea, prin contribuția esențială a românilor din străinătate, să își creeze o imagine mai bună peste hotare decât cea pe care o are în prezent.

Din delegația românilor din Ungaria au făcut parte: *dr. Ioan Ciotea*, președintele Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, *Teodor Martin*, președintele Coaliției Românilor din Ungaria, *Tiberiu Boca*, redactor șef al Redacției Românești a Televiziunii Maghiare, *Petru Cîmpian*, redactor șef al Redacției Românești a Radiodifuziunii Maghiare, *Eva Iova-Simon*, redactor șef al săptămânalului „Foaia românească”, *Florica Santău*, profesoară a Liceului „N. Bălcescu” din Iula, *Adriana Cozma*, referent pentru învățământ al Autoguverării pe Țară a Românilor din Ungaria și *Ștefan Crâsta*, președintele Asociației Culturale a Românilor din Seghedin.

Eva Iova

Vechiul târg de la Negreni

Târgul anual tradițional de la Negreni este târgul cu cea mai mare vechime din zona Transilvaniei – de peste 100 de ani. Localitatea Negreni, în anul 1815 a primit oficial aprobarea pentru organizarea târgurilor, dar probabil și mai înainte erau

organizate târguri aici. În fiecare an, la al doilea sfârșit de săptămână, la Negreni se organizează târgul. Zeci de mii de persoane vin din toată țara și din străinătate pentru a participa la târg, dar nimeni nu pleacă fără să cumpere ceva.

În acest an, vechiul târg nu a rămas neglijat nici de românii din Ungaria. Sâmbătă, 7 octombrie, 35 de persoane, julani și membri ai corului „Pro Musica” din Iula, după ce au dat două concerte la bisericuțele din Bucea au vizitat bisericile vechi din împrejurimi care datează din secolele XVII și XVIII. Târgul de la Negreni este un fenomen aparte, este un blender gigant în care se amestecă toate naționalitățile cu toate obiectele imaginabile. Acest târg nu începe și nu se termină niciodată, el există mereu pentru că se vorbește tot timpul despre el. Marfa cumpărată acolo își continuă drumul și ajunge în alte târguri. Neavând început și nici sfârșit, vizitarea târgului nu poate începe și nici nu se poate încheia.

A.L. Crișan

Fonduri PHARE CBC România-Ungaria

Încă din 14 august a.c., a fost lansat Programul PHARE CBC România-Ungaria 2005, prin care se finanțează proiecte pentru întărirea infrastructurii în domeniul transportului, protecției mediului și prevenirii inundațiilor, promovarea inițiativelor ce facilitează integrarea mediului economic pentru zona județelor Bihor, Arad, Satu Mare și Timiș. Termenul limită

pentru depunerea proiectelor este 13 noiembrie 2006.

În ce privește regiunea Bihorului, conducerea Biroului Regional pentru Cooperare Transfrontalieră Oradea pentru Granița România-Ungaria, presa județeană a informat că „nu s-a depus, până acum, nici un proiect, suntem în așteptare și, cu siguranță, va începe depunerea proiectelor cu o săptămână înainte de termenul

scadent, așa cum s-a întâmplat și în cazul Programului PHARE CBC România-Ungaria 2004”.

Prin programul PHARE CBC România-Ungaria 2005 stau la dispoziția proiectanților fonduri de 6.334.000 euro pentru cele patru județe și, în funcție de proiectele depuse și acceptate, banii tot așa vor fi distribuiți.

R. P.

Români și unguri, contra drogurilor

În perioada 9–11 octombrie a.c., în orașul Nyíregyháza, a avut loc cea de-a doua reuniune bilaterală ro-

La deschiderea reuniunii a participat, alături de delegația română, condusă de directorul general al Agenției

mâno-ungară, având ca temă „Construirea unui sistem național de furnizori de servicii în domeniul reducerii cererii de droguri și controlul profesional al activității acestora”.

Desfășurată în baza Protocolului de colaborare în domeniul prevenirii și luptei împotriva drogurilor, semnat între Ministerul Administrației și Internelor din România și Ministerul Tineretului, Familiei, Afacerilor Sociale și Oportunităților Egale din Republica Ungară, la data de 28 octombrie 2005, întâlnirea a avut rolul de a adânci relațiile dintre cele două țări și de a aprofunda schimbul de experiență în domeniu, schimb demarat la sfârșitul lunii aprilie a.c., cu ocazia primei reuniuni bilaterale româno-maghiare, de la Băile Felix, care a avut ca temă reducerea consumului și traficului de droguri.

ei Naționale Antidrog – chestor de poliție *Lucian Fuică*, și de reprezentanții părții maghiare, și primarul orașului Nyíregyháza, doamna *Csabay Lászlóné*.

În cadrul discuțiilor purtate între cele două părți au fost abordate o serie de aspecte referitoare la cooperarea între instituțiile guvernamentale și civile pentru reducerea consumului de droguri, practici și experiențe în reducerea ofertei de droguri, precum și la posibilitățile de acțiune în colaborarea transfrontalieră în problematica drogurilor.

Pe parcursul celor trei zile, delegația română a efectuat vizite de lucru în Dobrițan, la furnizori locali de servicii pentru consumatori de droguri – un centru de asistență medicală (drogambulancia) și un centru de reabilitare și reinserție socială, aflat sub patronajul bisericii locale.

E. I.

EURO-INFORMAȚII

Românii cu carte de identitate și pașaport în țările UE

După 1 ianuarie 2007 cetățenii români vor avea dreptul de a sta pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene pe o perioadă de până la trei luni doar în baza cărții de identitate sau a pașaportului. Cetățenii români pot depăși această perioadă dacă pot dovedi că dețin un contract

legal de muncă pe teritoriul țării respective. Rezidența permanentă poate fi obținută după cinci ani de prezență legală neîntreruptă pe teritoriul statului european gazdă, informează un comunicat al Ministerului Administrației și Internelor din România.

R. Pătcăș

S-au ales conducătorii noilor autoguvernări românești

După alegerile minoritare de la 1 octombrie, conform legii, în timp de 15 zile au trebuit să se țină ședințele de constituire ale noilor autoguvernări minoritare și să se aleagă conducerea acestora. Unele autoguvernări au decis deja din momentul constituirii lor că vor desfășura o muncă voluntară, fără onorariu, în folosul comunității pe care o reprezintă, așa cum au spus în jurământ: „...jur că în decursul mandatului meu de deputat voi fi devotat comunității de naționalitate din care fac parte, voi respecta Constituția și legile țării, voi păstra secretele care mi se încredințează, voi acționa cu devotație în interesul celor care m-au ales, voi depune toate eforturile pentru păstrarea și promovarea limbii, a tradițiilor și a culturii românești.” Mai jos publicăm numele noilor președinți și vicepreședinți, iar într-un număr viitor vă vom informa care autoguvernări lucrează pentru bani (și pentru câți), și care în mod voluntar.

BUDAPESTA

Sectorul II.

Președinte:

Dr. Maria Berényi

Vicepreședinte:

Dr. Ana Borbély

Sectorul IV.

Președinte: *Jancsin György*

Vicepreședinte:

Kosztáné Pető Sára

Sectorul V.

Președinte: *Ana Roxin*

Vicepreședinte:

Fischer György

Sectorul VI.

Președinte: *Vasile Roxin*

Vicepreședinte:

Gheorghe Ciotea

Sectorul VII.

Președinte: *Marius Maghiaru*

Vicepreședinte:

Dr. Emil Bodârca

Sectorul VIII.

Până la încheierea ediției noastre, nu s-a constituit autoguvernarea.

Sectorul X.

Președinte: *Papp László*

Vicepreședinte:

Gherghel Severiánné

Sectorul XI.

Președinte:

Alexandru Țârlea

Vicepreședinte:

Gabriela Elekes

Sectorul XIV.

Președinte: *Papp Zoltánné*

Vicepreședinte:

Horváth Mária Erzsébet

Sectorul XV.

Președinte: *Csikós Gabriella*

Vicepreședinte:

Csikós István

Sectorul XVI.

Președinte: *Józsa Ferenc*

Vicepreședinte:

Józsa Ferencné

Sectorul XVII.

Președinte:

Kovácsné Rojcssek Anna Mária

Vicepreședinte: *Kovács József*

Sectorul XVIII.

Președinte: *György Mihály*

Vicepreședinte: *Acs Mihály*

Sectorul XIX.

Președinte: *Gaáli Sándorné*

Sectorul XXI.

Președinte: *Bodnár Géza*

Vicepreședinte: *Blaj Ottília*

JUDEȚUL PEST

Budaörs

Președinte:

Szitzó Elena Mária

Vicepreședinte:

Prágai Ilona

JUDEȚUL BICHIȘ

Aletea

Președinte: *Dr. Ioan Selejan*

Vicepreședinte: *Vasile Botaș*

Bătania

Președinte:

Angyelko Tompan

Vicepreședinte:

Gheorghe Mihuș

Bichiș

Președinte: *Eva Șimon*

Vicepreședinte:

Tiberiu Bordaș

Bichișciaba

Președinte: *Gheorghe Gros*

Vicepreședinte: *Ioan Cozma*

Ciorvaș

Președinte:

Gheorghe Ardelean

Vicepreședinte: *Petru Jurca*

Chitighaz

Președinte: *Petru Selejan*

Vicepreședinte: *Ana Buha*

Crâstor

Președinte: *Ioan Pățaș*

Vicepreședinte: *Roza Pățaș*

Jula

Președinte: *Dr. Ioan Ciotea*

Vicepreședinte:

Dr. Gheorghe Ruja

Leucușhaz

Președinte: *Gheorghe Santău*

Vicepreședinte:

Teodor Fenyvesi

Medgyesegyháza

Președinte: *Daniel Negrea*

Vicepreședinte:

Dr. Florea Olteanu

Micherechi

Președinte:

Dr. Gheorghe Ruja

Vicepreședinte:

Gheorghe Pățaș

Otlaca-Pustă

Președinte: *Ardelean Elvira*

Șercad

Președinte: *Ioan Tath*

Vicepreședinte:

Teodor Balint

JUDEȚUL BIHOR

Apateu

Președinte: *Ioan Blaga*

Vicepreședinte: *Iosif Pantea*

Bedeu

Președinte: *Elena Silaghi*

Vicepreședinte:

Maria Kakócz

Darvaș

Președinte: *Gheorghe Buc*

Vicepreședinte:

Emeric Molnar

Dobrițan

Președinte: *Orbán Károly*

Vicepreședinte:

Tanaszi Zsolt

Jaca

Președinte: *Clara Kovács*

Vicepreședinte:

Pap Sándorné

Leta Mare

Președinte: *Gavril Crișan*

Vicepreședinte: *Ioan Nemeș*

Mezősas

Președinte: *Juhász Péter*

Vicepreședinte: *Bagdi Imre*

Peterd

Președinte: *Bartha Lászlóné*

Vicepreședinte:

Erdei Julianna Mária

Pocci

Președinte: *Mazsu Jenőné*

Vicepreședinte:

Tanaszi Jánosné

Săcal

Președinte:

Alexandru Monoc

Vicepreședinte: *Irina Kindle*

Vechedr

Președinte:

Alexandru Nemeș

Vicepreședinte: *Iosif Brumar*

JUDEȚUL CSONGRÁD

Apátfalva

Președinte: *Ioan Duma*

Cenadul Unguresc

Președinte: *Vasile Rotar*

Vicepreședinte:

Gheorghe Ardelean

Macău

Președinte: *Aurel Becan*

Vicepreședinte:

Iulia Mihaela Birta

Nădlac

Președinte: *Mariana Negreu*

Vicepreședinte:

Kovács István

Seghedin

Președinte:

Dr. Gheorghe Petrușan

Vicepreședinte:

Monica Rocsin Boca

JUDEȚUL BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN

Szendrőlád

Președinte: *Szávuj József*

Vicepreședinte: *Dányi József*

Lucrează fără onorariu

Luni, 16 octombrie, la primăria orașului Jula s-a ținut ședința de constituire a autoguvernărilor minoritare (românești, țigănești și germane). După depunerea jurământului, în ședință separată, românii și-au ales conducerea: președinte fiind ales *dr. Ioan Ciotea*, iar vicepre-

ședinte *dr. Gheorghe Ruja*. Prima decizie a noii autoguvernări, votată de toți membrii, a fost ca să se lucreze și în viitor, la fel ca în anii anteriori, în mod voluntar, fără onorariu. De altfel, în Jula, dintre toate autoguvernările minorităților numai cea românească lucrează pe bază

de voluntariat, distribuind toți banii autoguvernării pentru programe sau pentru ajutorarea altor asociații românești. Planul de lucru al noii autoguvernări românești din Jula se va întocmi la următoarea ședință, care va avea loc pe 26 octombrie.

E. I.

www.foaia.hu

Credincioșii din Chitighaz și limba română

„Primul este Cuvântul Domnului
și al doilea este să fie românește”

Prin cântări, poezii și mărturisiri I-au mulțumit, dumnezeu trecută, credincioșii bapțiști din Chitighaz lui Dumnezeu pentru roadele pământului, pentru semănat și secerat, pentru binecuvântările și încercările pe care le-a îngăduit Creatorul în viața lor în acest an. Serbarea din 15 octombrie s-a desfășurat prin conducerea pastorului administrativ Kiss Tibor, președintele Cercului de Misiune Baptistă din Regiunea Crișurilor, iar pentru vestirea Evangheliei au fost invitați dr. Almásy Tibor, directorul Academiei de Teologie Baptistă de la Budapesta și Vasile Bodiș, pastorul recent plecat de la Biserica Baptistă din Chitighaz.

Apostolul Pavel descrie mulțumirea în felul următor, în paginile Sfintei Scripturi, la Filipeni 4: 11-13: „...câci m-am deprins să fiu mulțumit cu starea în care mă găsesc. Știu să trăiesc smerit, și știu să trăiesc în belșug. În totul și pretutindeni m-am deprins să fiu sătul și flămând, să fiu în belșug și să fiu în lipsă. Pot totul prin Cristos, care mă întărește.” Credincioșii cunosc foarte bine aceste rânduri biblice, pe care ar trebui să le aplicăm mereu în viața noastră. Toamna, în timpul recoltei, adunările baptiste oferă o zi specială pentru a-și exprima recunoștința față de Dumnezeu pentru întregul an și, în special, pentru roadele pământului, pentru multe binecuvântări.

Corul, grupul tinerilor, fanfara și câțiva credincioși ai adunării și-au adus mulțumirile la altarul Domnului prin cântări, poezii și mărturisiri personale. Cuvântul divin a fost transmis de dr. Almásy Tibor, care a accentuat în mesajul său că responsabilitatea creștinilor, copiii lui Dumnezeu, este să transmită vestea bună a Mântuirii celor din jurul lor, să-și descopere credința înaintea oamenilor necredincioși.

Pastorul Vasile Bodiș, cu câteva săptămâni în urmă și-a luat rămas bun, după câțiva ani buni de slujire, de la credincioșii din Chitighaz, iar acum a fost invitat să transmită mesajul divin în limba română, biserica fiind alcătuită în mare proporție de credincioși de limbă română. După un salut și câteva cuvinte de îmbărbătare în limba română, pastorul Vasile Bodiș a continuat îndemnul său în limba maghiară, după cum întregul program al Zilei de mulțumire s-a desfășurat în acest fel. Predica, mărturisirile,

cântările, poeziile și rugăciunile s-au rostit în limba maghiară. Doar sora Agneta Bleda a cântat românește, cântarea „Cu bucurie vor seceră aceia, cei ce cu lacrimi depun sămânța lor...”, versurile ei fiind cântate de un număr mare de români din biserică. Melodia binecunoscută a încântat sufletele acestor credincioși care, din păcate, tot mai rar aud predică, cântări sau poezii românești, deși ei se roagă și citesc Biblia în limba lor maternă, în cea română, care era pe vremuri limba de desfășurare a serviciilor divine ale Bisericii Baptiste din Chitighaz.

După programul de după-masă am stat de vorbă cu presbiterul dr. Ștefan Cioca, care susține importanța păstrării limbii române în biserică și a respectării dorinței credincioșilor români.

– În ce proporție se vor-

bește limba română în biserica noastră? Este o întrebare foarte grea. În loc să răspund eu, o să spun o opinie a unei persoane, respectiv părerea mea personală. Când sora Agneta a cântat românește la serviciul de după-masă, atunci s-a putut auzi câți sunt români în adunare, s-a auzit câți au cântat românește. Nu i-am numărat, însă eu cred că cel puțin 80 la sută din publicul prezent au cântat românește. Aceasta-i o măsură. Nu știu care ar fi măsura prin care în mod adecvat am putea hotărî câți sunt români și câți sunt unguri.

– Dumneavoastră ați vorbit de fiecare dată românește în cadrul acelor servicii la care am participat și eu. Înseamnă că țiineți să se păstreze limba română în adunare?

– Neapărat. Eu am insistat asupra acestui fapt întotdeauna. În ce mă privește, serviciul meu întotdeauna este în limba română. Însă trebuie să vă spun că principiile mele sunt următoarele: cel mai important lucru este Cuvântul Domnului, respectiv explicarea, învățătura biblică, al doilea lucru este să fie românește sau ungurește. Eu niciodată nu am neglijat ca la serviciile unde eu servesc să nu fie predică în limba română. Ca de pildă săptămâna trecută

am vorbit din Cuvântul citit ungurește, am cântat cu biserica, și apoi am vorbit românește, am cântat din nou, iar la sfârșit am încheiat ungurește. Când nu întrerupem predica, atunci vorbim cam în 30 de minute ungurește și în 15 minute românește. Asta-i când eu servesc în biserică, de trei ori lunar, dimineața, iar după-masă vine fratele pastor Teofil Tripo de la Micherechi și el slujește românește. În prima duminică a lunii slujește fratele Kiss Tibor. Cu toate acestea, situația nu este clară. Am aflat că atunci când vine fratele Tripo, atunci dânsul este tradus și nu-și face serviciul singur, ci cu traducător. Bineînțeles, eu nu sunt de acord ca într-o biserică românească să se vorbească românește numai cu traducător. Însă, chestiunea aceasta este foarte delicată. Eu insist până la sfârșit și la cântările românești. Pe mine mă doare că se face în biserică un „Babel”. Eu aș fi de acord ca atunci când se cântă românește să fie numai românește, iar când ungurește numai ungurește. Eu aș fi de acord să facem un compromis. Și atunci am avea problema că în ce măsură să se cânte într-o limbă sau alta. Între oameni, de multe ori nu poți împărți nici două ouă. Aceasta-i problema noastră. Eu totuși insist asupra respectării cântărilor românești, pentru că acestea sunt de o vârstă cu baptismul. Cântările noastre sunt de vreo 100-120 de ani, de o vârstă cu înființarea baptismului. Unii zic că sunt vechi. Tinerii se gândesc și trăiesc altfel. Însă tot omul are dreptul să-și trăiască viața de creștin în modul în care el

vrea. Eu accept că cei de limba maghiară vor să-și trăiască credința în limba lor, dar același drept îl au și românii. Problema este că nu avem părtășie frățească. Încă odată revin la prima idee: comun avem Cuvântul Divin și în acesta trebuie să ne unim. Nu avem două biblii, nu avem două învățături biblice. Avem o singură învățătură care trebuie să ne unească. Regret că n-avem părtășie frățească care s-ar cuveni între frați în Domnul. Nu mai sunt ca pe vremuri cântările comune. Și acest lucru este o durere pentru noi.

– Dar dvs. cântați tot timpul varianta românească?

– Da, am cântat românește. Dar nu cred că-i bine, pentru că se face un „Babel”: unii cântă românește, alții ungurește. Din păcate, în privința asta nu există compromis.

– Totuși câți credincioși se roagă în limba română la orele de rugăciune?

– Ce să vă spun... veniți și ascultați. Dintre surorile bătrâne 80% se roagă românește, dintre frații de acum cam 50%. Să nu uităm un lucru important, au venit la noi mulți unguri din România. Dar și tinerii noștri s-au uncurizat și nu poți forța pe nimeni. Ne bucurăm de ei că sunt în biserică și că servesc și, cum spuneam, acest lucru este mai important decât păstrarea limbii. Cel mai frumos ar fi dacă s-ar păstra limba română, dar acest lucru trebuie făcut în primul rând acasă, în familie. Tinerii nu mai au interes de a vorbi românește, nu-i atrage nimic, ceea ce nu-i problema bisericii. Din păcate, așa a adus-o viața...

Rita Păcșas

Sfânta cuvioasă Parascheva, ocrotitoarea Moldovei

În fiecare an, la 14 octombrie, Biserica Ortodoxă de pretutindeni prăznuiește pe Cuvioasa Maica Parascheva. Anul acesta, pelerinii au format un rând de cinci kilometri care s-a întins pe lungimea a nu mai puțin de nouă străzi ale Iașilor, ne relatează cotidianul „Ziua de Iași”. Pentru ca timpul să treacă mai ușor la rând, unii pelerini citeau cărți bisericesti, alții ascultau slujba de la Mitropolie la aparate de radio portabile, alții citeau și cântau Psalmii. După ore și ore de așteptare, pelerinii ajunși la catafalcul Sfintei Parascheva,

stăpâniți de emoții și cu ochii în lacrimi, șopteau o rugăciune și strângeau la

piept câte o bucatică de busuioc învelită în vată.

Ca în fiecare an și anul acesta, numărul pelerinilor prezenți la Iași să se închine la moaștele Sfintei Parascheva au dovedit încă o dată, cât de iubită este aceasta de creștinii ortodocși. Cei care se așezau la coadă, mulți dintre aceștia nebănuind cât este de mare, erau nevoiți să parcurgă nu mai puțin de nouă străzi. Dintre miile de creștini prezenți din toate părțile Moldovei și nu numai, cu gândul de a se închina la Sfintele moaște, înarmați cu scaunele și multă răbdare, așteptau să atingă moaștele Cuvioasei și să spună șoptit o rugăciune pentru sănătate, pentru familie sau doar un „Doamne ajută”.

În curtea Mitropoliei, unde marea de oameni adunată la slujbă se străduia să ajungă cât mai în față sau măcar cât mai aproape de unul dintre cele două ecrane amplasate special pentru vizionarea slujbei. Odată cu apropierea de intrarea în Catedrală, rândurile de oameni erau tot mai strânse. La catafalcul Sfintei, mulți dintre pelerinii ajunși să se închine moaștelor, după ore și ore de așteptare, nu mai rezistau emoțiilor iar ochii li se umpleau de lacrimi. Bucățița de busuioc învelită în vată îi va feri de rele. Ore și ore pentru câteva zeci de secunde, care pentru pelerinii veniți din cine știe ce colț al lumii, fac cât o viață.

Anca. L. Crișan

Prima biserică română cu hramul Sf. Nectarie

IPS Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, împreună cu patru dintre ierarhii participanți la sărbătoarea Sfintei Cuv. Parascheva, a oficiat duminică, 15 octombrie, slujba de sfințire a altarului primei biserici ortodoxe din România cu hramul „Sf. Nectarie”. Lăcașul de cult a fost ridicat începând cu anul 2000, iar în acest an lucrările au fost finalizate. De la primele ore ale dimineții, PS Calinic, episcop al Argeșului și Muscelului, PS Casian, episcop al Dunării de Jos, și PS Timotei, episcop al Aradului, Ienopolei și Hălmeagului, au oficiat la Biserica „Sf. Nectarie” din Iași Sfânta Liturghie.

IPS Mitropolit Daniel și IPS Efrem, Mitropolit de Ydra, Spetses și Eghina, au adus la Biserica „Sf. Nectarie” o raclă cu un fragment din moaștele Sfântului Nectarie, raclă care va rămâne definitiv în sfântul lăcaș ca dar din partea IPS Efrem. IPS Părinte Mitropolit Daniel a acordat diploma de onoare „Ștefan cel Mare și Sfânt” celor care au avut o contribuție importantă la ridicarea Bisericii „Sf. Nectarie” din Iași.

La rândul său, IPS Efrem, Mitropolit de Ydra, Spetses și Eghina, a rostit un cuvânt de binecuvântare prilejuit de dăruirea unei părțicele din moaștele Sf. Nectarie, bise-

ricii din Iași, care poartă acest hram: „Trăim astăzi Paștile acestei parohii, și am dăruit și ați primit lumina exact ca în noaptea de Înviere. Vom oferi IPS Părinte Mitropolit Daniel un fragment din moaștele Sf. Ierarh Nectarie de Eghina, pentru a-l da parohului acestei biserici și pentru a rămâne în această biserică în vecii vecilor, atât timp cât va rezista și locașul de cult. Această părțică din moaștele Sf. Ierarh Nectarie de Eghina cuprinde întreaga binecuvântare a moaștelor Sf. Ierarh Nectarie”.

Sfântului Nectarie este unul dintre cei mai căutați sfinți de către credincioși. El atrage prin mulțimea minunilor săvârșite în timpul vieții și după trecerea sa la Domnul. Sfântul Nectarie s-a născut în 1 octombrie 1846, la Silivria, în nordul Greciei, și a trecut la Domnul în 8 noiembrie 1920. A fost mitropolit de Pentapolis. El este considerat vindecătorul bolnavilor. E. Iova

Prăznuirea Sfinților Ardeleni la Alba Iulia

La 21 octombrie, Biserica Ortodoxă face pomenirea Sfinților Ardeleni: Cuvioșii Mărturisitori Visarion și Sofronie, a Sfântului Mucenic Nicolae Oprea și a Sfinților preoți Mărturisitori Ioan și Moise Macinic. De mai mulți ani pomenirea Sfinților Mărturisitori Ardeleni prilejuiește și organizarea, la Alba Iulia, a unui simpozion național. Tema din acest an este „Arhiepiscopia Alba Iuliei, centru de spiritualitate ortodoxă transilvană”,

care se va desfășura în Aula „Dumitru Stăniloae” a Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia.

Prelegerile vor începe vineri, 20 octombrie, de la ora 10.00. Sâmbătă, 21 octombrie, în ziua de pomenire a Sfinților Ardeleni, se va oficia Sfânta Liturghie în Catedrala Reîntregirii din Alba Iulia, la care vor sluji mai mulți ierarhi, preoți și diaconi și sunt așteptați credincioși din întreaga eparhie ortodoxă. A.L.C.

În experiența spirituală a pelerinajului, cei care au credința mai slabă au prilejul să o întărească văzând credința mai puternică a altora; cei care au răbdare mai puțină se întăresc văzând răbdarea altora; cei care se roagă mai puțin și mai superficial se îmbogățesc și se înnoiesc din rugăciunea fierbinte a altora, a tuturor. În pelerinaj suntem influențați de alții și influențăm pe alții prin felul nostru de a fi prezenți acolo. În general pelerinii sunt oameni însetați de mai multă viață spirituală, pe care nu o oferă totdeauna propria lor parohie sau mănăstire, sau pentru că s-au prea obișnuit cu acestea. Pelerinajul învinge rutina. Când pelerinajul este însoțit de rugăciuni, de priveghere, de spovedanie, de împărtășire euharistică, de convorbiri duhovnicești cu alți pelerini, el este un izvor de bucurie și pace interioară, un prilej de îmbogățire spirituală.

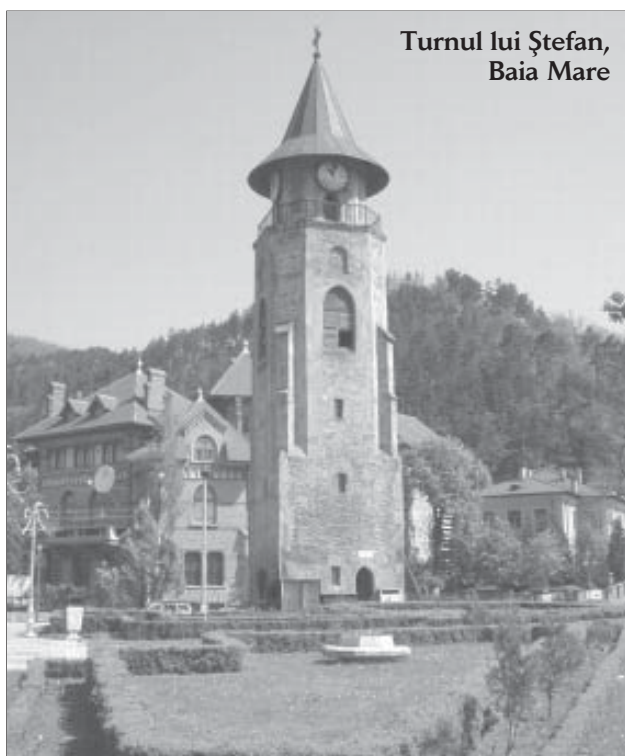
I.P.S. Daniel

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Excursia bedeuanilor în Maramureș

În perioada 12–15 octombrie, conducerea școlii generale din Bedeu a organizat o excursie de patru zile în zona Maramureșului. După informațiile primite de la directoarea școlii, *Elena Silaghi*, grupul alcătuit din 37 de persoane, copii și adulți din localitate, au vizitat câteva curiozități ale regiunii, excursie organizată cu sprijinul Fundației Publice „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.

La Baia Mare grupul bihorean a vizitat Turnul „Ștefan” și Casa „Iancu de Hunedoara”. Oprindu-se la Sighetu Marmăției au intrat la „Memorialul Sighet”, unul din cele patru secții muzeale și una din cele două case memoriale, toate incluse în Muzeul Maramureșului. După Sighet și-au luat drumul vesel, întorcându-se spre casă cu multe cunoștințe noi despre zona Maramureșului. **R. P.**

Turnul lui Ștefan,
Baia Mare

Știați că?

◆ Abdul Kassem Ismael, mare vizir al Persiei în secolul al X-lea, nu se despărțea niciodată de cărțile sale. Cele 117.000 de volume erau cărăți de 400 de cămile, dresate să meargă în ordine alfabetică?

◆ Cel mai mic pește din lume, Trimattum Nanus, trăiește în arhipelagul Chagos? El nu atinge mai mult de 0,85 centimetri la maturitate?

◆ Cea mai veche fabrică de whisky din lume se află în Irlanda și a început să producă multă căutată licoare în 1657?

◆ În sec. al XVI-lea, cele mai multe cupluri se căsătoreau în luna iunie, după baia anuală din mai?

◆ Bebelușii se nasc fără rotule la genunchi?

◆ Există doar opt specii de urs în lume?

◆ Inima geografică a Europei este Lituania?

◆ Croissantul a fost inventat de austrieci?

◆ În fiecare minut, Pământul este lovit de 6.000 de fulgere?

◆ Focul înaintea mai repede la deal decât la vale?

◆ Statueta de la Oscar era făcută din lemn în timpul celui de-al Doilea Război Mondial?

◆ Se estimează că, în orice moment, 0,7% din populația globului este beată?

MARI GÂNDITORI AI LUMII

Sextus Empiricus Cca. 100–200

*Intenția [scepticismului]
este de a înfăptui un soi
de apostazie terapeutică*

Nu avem date despre biografia lui Sextus Empiricus, știm doar că numele său este alăturat unora dintre cele mai importante lucrări ale erei romane, cele 11 volume ale *Argumentelor împotriva învățătorilor* și a *Principiilor scepticismului*, în care Sextus Empiricus pune bazele doctrinei. De altfel, doar prin intermediul acestor lucrări păstrate avem cunoștință despre doctrina scepticilor, ele constituind în același timp o sursă de informații și asupra multora dintre gânditorii greci timpurii. Întemeiat de Pyrrhon în jurul secolului III d.Hr., acest curent a elaborat o extraordinară contrafilosofie a școlilor de gândire contemporane, în principal cea aristotelică, epicureică și stoică. Din câte știm, asemenea lui Socrate și a câtorva alți filosofi ai antichității, Pyrrhon nu a fost el însuși dornic de a-și scrie personal opera și nici nu a făcut eforturi de a-și explicita învățătura. Totuși, acest aspect nu i-a împiedicat predecesorii lui de la a-i cerceta și dezvolta filosofia, care pare să fi atins apogeul în operele voluminoase ale lui Sextus Empiricus.

Filosofia scepticilor este în același timp simplă și tinde către largi orizonturi. Simplă întrucât prezintă o singură idee centrală, anume că putem la fel de bine susține că o propoziție este adevărată sau că ea este falsă, neavând îndeajuns temeiuri pentru a argumenta o opinie în favoarea celeilalte. Putem susține în egală măsură atât propoziția „X” cât și negația sa, „non-X”. Cât despre orizonturile sale, nu putem susține că ne aflăm în fața unei încercări de a încremeni intelectul într-o stare de apatie filosofică, o opinie din păcate întâlnită printre studenții la filosofie care sunt rareori îndrumați în a căuta semnificația profundă a scepticismului. Mai degrabă, intenția acestui curent este aceea de a înfăptui un soi de apostazie terapeutică, ce, în opinia lui Sextus, duce la seninătate și liniște interioară, ca scop ultim al scepticismului.

Sextus oferă o serie de argumente sceptice pentru

țurile supuse eroii, nu există vreo cale de a dovedi că lucrurile stau într-un anume fel și nu în altul.

Cum se face însă că această abordare e considerată izvor al păcii sufletești mai degrabă decât al anxietății? Sextus argumentează: să presupunem că cineva susține că lucrurile sunt ori bune, ori rele. O asemenea persoană va rămâne tulburată pe parcursul vieții, simțindu-se nedreptățită în măsura în care deține doar lucrurile considerate rele. Pe de altă parte, dacă are norocul să beneficieze de cele bune, va trăi într-o constantă teamă de a nu le pierde. Însă scepticul, abandonând orice judecată asupra a ceea ce este bun sau rău, drept sau nedrept, adevărat sau fals, nu urmărește și nici nu evită ceva cu intensitate sau pasiune, rămânând indiferent la vicisitudinile vieții și prin aceasta obținând pacea interioară.

Formulările critice la adresa scepticismului neagă posibilitatea adoptării unui mod de trăi în conformitate cu doctrina sa, întrucât judecata este o funcție psihologică naturală și imposibil de evitat. În plus, ideea scepticilor poate fi folosită ca argument chiar împotriva sa. Căci, dacă nu putem justifica afirmația unei propoziții în fața negației ei, atunci aceasta se aplică și afirmației scepticilor. În mod paradoxal, acest argument nu face decât să sporească meritul învățaturii sceptice. Dacă nu putem trage o concluzie asupra scepticismului, într-un fel sau altul, atunci poate că într-adevăr ar fi de dorit să evităm orice judecată, urmând întocmai recomandarea lor.

Întoarcerea lui Marcus Sextus
Muzeul Louvre, Paris

Elevi dornici de a învăța limba română

Anul acesta, în cadrul Liceului „Nicolae Bălcescu” din Jula, 11 copii simpatici și dornici de a lucra și a vorbi românește s-au înscris în anul pregătitor de limba română. Este al treilea an când în liceul din Jula funcționează această clasă pregătitoare în care elevii, pe lângă orele de engleză și informatică, învață intensiv, cu 13 ore săptămânal, limba română. Diriginta și profesoara de limba română a acestei clase este *Florica Santău*, căreia i-am cerut să ne spună care sunt experiențele și rezultatele anilor precedenți.

– În primul rând, am început să fac ceea ce nu s-a făcut până acum în liceu, deci experiențe nu am avut deloc. Pe baza legii pentru învățământ, ni s-a oferit posibilitatea pornirii așa-numitelor clase pregătitoare, unde s-a introdus în mod intens predarea limbilor străine. După cunoștințele mele suntem singurul liceu de minoritate din țară care a introdus această posibilitate oferind șanse acelor elevi care nu vorbesc deloc românește să însușească într-un an, într-un mod foarte intensiv, limba română, să ajungă la un anumit nivel, care le asigură apoi să-și continue studiile în liceul nostru. Experiențe nu am avut, pe parcurs am născocit, am ghicit și eu metodele pe care le-am putut folosi. De fapt, eu am predat trei ani limba română ca limbă străină pentru cei care nu au cunoscut limba. Ceea ce este îmbucurător este faptul că, dintre copiii aceștia care s-au înscris în aceste clase timp de trei ani, numai o singură elevă a părăsit liceul după anii pregătitori și a schimbat liceul din motive familiale, iar pentru că nu a vrut să-și continue studiile aici. Fiindu-le profesoară și pe mai departe foștilor mei elevi din anii anteriori mi-am dat seama că ceea ce am făcut cu ei timp de un an ajută foarte mult. Au reținut, cunosc lucrurile elementare și necesare pentru a-și dezvolta vocabularul, au baza gramaticală pe care pot să și-o dezvolte. De pierdut nu au pierdut nimic. Au câștigat.

□ □ □

Dorind să aflu și părerea copiilor care au ales să învețe limba română de la alfabet, prelungindu-și cu

acest an pregătitor anii de liceu la cinci ani, am stat de vorbă cu câțiva dintre ei, care mi-au mărturisit (deocamdată, bineînțeles în ungurește) următoarele:

„De aceea m-am înscris la această școală, pentru că am participat aici la liceu la o zi deschisă și mi-a plăcut foarte mult și școala și amabilitatea profesorilor. Deoarece nu m-am simțit destul de pregătit la limba română m-am înscris în această clasă și cred că voi face față pentru că lucrurile de bază le știu deja. Îmi place limba română și aș dori să învăț cât mai mult. Aș vrea să știu să vorbesc în mai multe limbi, și cred că străduindu-mă îmi voi atinge scopul.” (*Kondor István*)

„Eu de aceea am ales această clasă pentru că vreau să învăț mai mult limbile română și engleză. Bunicii din partea tatălui meu sunt români din Chitighaz. În satul unde locuiesc, la Chitighaz, am terminat cursurile primare la școala românească dar nu m-am simțit destul de pregătit să încep clasa a 9-a la liceul românesc, iar în acest an aș dori să recuperez ceea ce până acum nu am învățat.” (*Roland Lepure*)

„Eu am ales această școală pentru că aș dori să învăț limba română, cultura și tradițiile poporului român. De la prietenii mei am auzit multe lucruri bune despre acest liceu și pentru că nu cunosc deloc limba română a trebuit să încep în această clasă pregătitoare. Cu toate că nu provin din familie de români, mama mea știe românește pentru că lucrează în România. Îmi place mult aici și vreau ca în acest an să învăț cât mai mult limba română, după care voi avea la dispoziție încă patru ani de liceu

pentru a învăța românește să pot obține aici diploma de bacalaureat.”

(*Szabó Eszter*)

„Această școală mi-a propus-o mama mea, care este româncă din Chitighaz. În clasa pregătitoare învățăm intensiv limba română și engleză, și cred că acesta este un lucru foarte bun de care trebuie să ne folosim în acest an. La Chitighaz unde locuiesc am terminat clasele primare la școala românească, iar anul acesta vreau să-mi dezvolt cunoștințele de limbă.”

(*Victor Takács*)

„Îmi place mult această școală iar mama mea a făcut liceul aici. La noi în familie nimeni nu e român și nici eu nu știu deloc românește. Aș dori să învăț limba română și sper că în anul acesta voi însuși cât mai mult pentru a putea face față pe mai departe la liceu.”

(*Czervenkó Dániel*)

„Eu aș dori să învăț mai multe limbi străine și pentru că limba română este foarte asemănătoare cu spaniola, italiana, franceza, etc. mă voi folosi de acest an pregătitor și voi învăța limbile română și engleză. Sper ca în acest an să însușesc cunoștințele necesare pentru a studia mai departe în acest liceu românesc. Avem săptămânal 13 ore de limba română pe lângă care mai învățăm și engleza. Îmi place mult aici și mă voi folosi de acest an.”

(*Balogh Mariann*)

„Eu m-am înscris la acest liceu pentru că am aici

mulți prieteni. Bunicul meu a fost român dar la noi nu mai vorbește nimeni în familie românește. În acest an avem o posibilitate de care trebuie să profităm și să învățăm cât mai mult. Eu cred că, dacă vom învăța pentru fiecare oră ceea ce ni se cere, vom face față cerințelor de la liceu.”

(*Kertész Balázs*)

„La Liceul „Nicolae Bălcescu” au terminat mai mulți membri ai familiei mele și mi-au povestit multe lucruri frumoase despre această școală. De aceea am ales și eu acest liceu pentru că are un renume bun și de aici foarte mulți merg mai departe la facultate și universitate. Pentru că eu nu știu limba română, am avut șansa să mă înscriu în clasa pregătitoare și îmi place foarte mult.”

(*Cranic Ferenc*)

„Îmi doresc tare mult să îmi continui studiile în acest liceu și pentru că nu știu românește a trebuit să mă înscriu în această cla-

să. Eu cred că pentru cei care vor cu adevărat să învețe aici, această posibilitate de a învăța intensiv limba română este un lucru minunat. Pe lângă limba română mai învățăm și engleza și alte lucruri bune. Din moment ce ne-am angajat să facem acest an în plus, cred că merită să învățăm pentru că vom avea doar de câștigat.”

(*Nyistýár Edina*)

„Aici la Liceul „Nicolae Bălcescu” au terminat mai multe cunoștințe de ale mele și membri ai familiei și au fost mulțumiți de această școală. Liceul are un renume și din moment ce suntem și aproape de granița cu România este important să știi limba țării învecinate. Eu în clasele 1–4 am învățat la școala românească și aș dori mult să-mi dezvolt cunoștințele de limbă pentru a putea face față în continuare la liceu.”

(*Tóth Alexandra*)

Anca L. Crișan

Citate despre educație

⇒ Școala cea bună e aceea în care și școlarul învață pe profesor.

⇒ Profesor îți este orice om de la care poți să înveți ceva. (*Nicolae Iorga*)

⇒ Educația nu este pregătirea pentru viață, educația este viața însăși. (*John Dewey*)

⇒ Educația nu este răspunsul la întrebare. Educația este calea spre răspunsul la toate întrebările. (*William Allin*)

⇒ Educația este transmiterea civilizației. (*Ariel Durant*)

⇒ Educația nu este umplerea unei găleți, ci aprinderea unui foc. (*William Butler Yeats*)

Platformă de comunicare pe Internet pentru comunitățile românești de peste hotare

Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, în vederea stimulării unei implicări active a comunităților românești în afirmarea identității culturale românești, susține crearea unui cadru operațional care să permită intensificarea dialogului între românii din străinătate, precum și între aceștia și instituțiile din țară.

În acest scop, MAE – DRRP lansează **invitația de participare la o competiție de proiecte** pentru crearea unei platforme integrate de comunicare pe Internet dedicată comunităților românești de peste hotare.

Platforma pe care MAE – DRRP o va susține atât din punct de vedere financiar, cât și printr-un suport continuu în gestionarea informațiilor, va fi un proiect deschis, participativ, în care resursele de comunicare destinate românilor de peste hotare, ce sunt în prezent dispersate, vor fi integrate, permițând reunirea site-urilor active în domeniu.

Scopul inițiativei MAE – DRRP este de a stimula **coeziunea** comunităților românești de peste hotare, **solidaritatea** societății civile din România cu românii de pretutindeni și **întărirea** sentimentului de **apartenență la un patrimoniu cultural comun** al românilor. Proiectul va institui un **parteneriat public-privat**, în vederea valorizării potențialului deosebit al comunităților românilor de pretutindeni.

Beneficiarii proiectului vor fi comunitățile românilor de peste hotare (atât la nivel individual, cât și ca asociații legal constituite), instituțiile românești cu responsabilități în domeniu, alte persoane sau instituții din străinătate interesate de

informații despre România, în general, și despre patrimoniul cultural român, în special.

La această competiție publică de proiecte **pot participa** ONG-uri, instituții publice sau instituții private. Proiectul va fi gestionat în regim **non-profit** și poate fi gestionat de un singur operator sau în cadrul unui consorțiu.

Propunerile de proiecte vor respecta formularul cererii de finanțare prezentat pe pagina de Internet a MAE – DRRP și vor fi depuse **până la data de 10 noiembrie 2006**, la sediul MAE – DRRP din strada Smârdan, nr. 3, sector 3, București.

Obiectivele proiectului:

Să asigure:

❖ Informarea românilor din afara granițelor privind actualitatea societății românești și programele instituțiilor românești dedicate acestora;

❖ Informarea societății civile din România în legătură cu evenimentele și situația comunităților românești de peste hotare;

❖ Să construiască parteneriate între asociațiile românilor de peste hotare și între acestea și instituțiile românești;

❖ Să atragă un număr important de utilizatori, urmărind fidelizarea acestora și creșterea numărului lor;

❖ Să stimuleze creșterea interacțiunilor cu structurile autorităților române și ale societății civile românești;

❖ Să încurajeze asumarea unor reflexe asociative și a participării la demersuri parteneriale prin implicarea românilor din afara granițelor în diverse proiecte sociale, civice, culturale, economice etc. în țară și în alte comunități românești.

Cerințe (termeni de referință) pe care trebuie să le îndeplinească platforma de comunicare pe Internet dedicată comunităților românești de peste hotare

Proiectul este necesar a fi conceput în raport cu cele două mari componente ale sale:

A. infrastructura sistemului de comunicații;

B. conceptul de structurare a resurselor și fluxurilor de comunicare.

Componenta A. Infrastructura sistemului de comunicații

Condiționalități: este necesar ca, prin soluțiile propuse, proiectul

● Să permită o dezvoltare în perspectivă a platformei și să aibă capacitatea de a gestiona fluxuri de comunicare care să implice până la aproximativ 4 milioane (sau chiar mai mult) de utilizatori virtuali;

● Să aibă un înalt grad de fiabilitate astfel încât să garanteze susținerea tuturor modulelor de comunicare propuse prin componenta B;

● Să pună la dispoziție soft-urile necesare derulării în condiții optime a modulelor de comunicare din componenta B,

● Să asigure up-gradarea periodică a soft-urilor necesare;

● Să asigure service-ul platformei pe toată perioada existenței acesteia.

Componenta B. Conceptul de structurare a resurselor și fluxurilor de comunicare

Condiționalități – prin conceptul oferit de proiect este necesar:

● Să fie propuse politici de comunicare pe care platforma le va promova;

● Să fie expuse politicile de dezvoltare a parteneriatelor și garanțiile de aplicare a acestora;

● Să fie oferit un concept de structurare a resurselor și a circuitelor de comunicare;

● Să se asigure gestionarea într-o formulă integrată a resurselor de comunicare existente, reunind toate informațiile deja existente în diferite site-uri;

● Să fie stimulate parteneriatele și să asigure vizibilitatea proiectului (PR);

● Să permită gestionarea platformei în calitate de integrator de comunicare, cu rol în facilitarea comunicării;

Conceptul de structurare al platformei va fi propus plecând de la o structură de module în care este necesar a se regăsi următoarele:

1. Modul de știri:

Informații despre România (știri din actualitatea politică, culturală, economică, socială ș.a.);

Informații din cadrul comunităților românești (evenimente organizate în cadrul comunităților);

2. Modul instituțional (instituțiile din România cu atribuții în domeniu – actori guvernamentali și ne-guvernamentali – harta instituțiilor și a competențelor acestora);

3. Modul – „bază de date” cu comunități/asociații ale românilor (harta geografică a comunităților) inclusiv un calendar al evenimentelor care au loc la nivel local;

4. Modul – „galeria românilor celebri” (o hartă simbolică cu biografii ale personalităților din rândurile românilor de peste hotare, pe baza informațiilor oferite de presă, biblioteci sau alte surse)

5. Modul „conferințe on – line” va asigura interfața pentru o interacțiune directă a utilizatorilor platformei cu personalități consacrate ce vor susține conferințe pe subiecte de interes pentru comunitățile românești de peste hotare; de asemenea, vor putea fi organizate cursuri interactive de limbă, cultură și civilizație română.

6. Modul de Forum-uri

ale comunităților/rețelelor (profesionale) va permite structurarea unor comunități/rețele (profesionale) virtuale și va stimula realizarea în colaborare a unor proiecte. De asemenea, va fi încurajată comunicarea directă, punctuală, pe teme specifice fiecărui grup de discuții, cu autoritățile publice cu atribuții în domeniu și cu asociații profesionale românești.

7. Modul „petiții” va oferi utilizatorilor o interfață pentru a putea transmite petiții autorităților românești în vederea rezolvării diferitelor situații; va cuprinde și o listă de răspunsuri la întrebări frecvente;

8. Modulul „proiecte susținute de MAE – DRRP” va permite prezentarea detaliată a proiectelor și a acțiunilor finanțate de MAE – DRRP în beneficiul românilor de peste hotare (inclusiv imagini, dosare de presă și opinii ale participanților);

9. Modulul – „Harta patrimoniului cultural românesc de peste hotare” va permite accesarea unor date detaliate privind acest patrimoniu, istoricul și locația acestuia;

10. Modulul „România – prezentare generală” va cuprinde o descriere a istoriei poporului român de la începuturi și până în perioada contemporană, cadrul geografic și geopolitic, momente și personalități marcante ale istoriei prezentate pe scurt etc.

Proiectele depuse în cadrul competiției vor conține atât descrierea detaliată a modalităților de îndeplinire a cerințelor/termenilor de referință formulați de către finanțator, cât și a termenilor de referință propuși de către operatorul de proiect. Vor fi apreciate soluțiile creative și capacitatea reală de implementare a proiectului, pe baza argumentelor și a modalităților de garanțare pe care proiectul le va prezenta.

mtv
25 octombrie,
miercuri,
ora 13.30

m2
27 octombrie,
vineri,
ora 14.30

RadioNetRomân

www.triplexregio.net

Am venit la Jula ca acasă...

– Acum câteva luni, cititorii Foii românești v-au putut cunoaște numele, atunci când la rubrica Poșta redacției am publicat o scrisoare primită prin e-mail, o scrisoare foarte interesantă de la un tânăr care își căuta rădăcinile și le-a și găsit între românii din Ungaria. Vă rog să vă prezentați, cine sunteți, de unde ați pornit, cum ați ajuns acolo unde trăiți acum și de ce v-ați întors pe aceste plaiuri? De ce ați început să vă căutați strămoșii, rădăcinile?

– Mă numesc Dan Drăghici, sunt născut în Timișoara, în 1968. Am locuit în Timișoara până în 1993, după care am plecat cu studii în străinătate, în Statele Unite, și în final m-am stabilit începând cu 1996 în Canada, unde acum lucrez în Ministerul Afacerilor Externe și de Comerț Exterior din cadrul Guvernului Federal Canadian. În principal de aici a și pornit totul. Activitatea mea de bază este cercetător și din acest motiv am avut timp să caut. Am căutat pentru serviciu și atunci sigur am ajuns și la alte lucruri. Deci sunt timișorean, bunicul meu din partea mamei s-a născut la Pecica, însă toți strămoșii lui provin din Jula sau Grăniceri-Otlaca, unii chiar din Bătania. Bunicul meu a făcut patru ani de școală în Bătania în timpul primului război mondial. Nu știam prea multe despre strămoșii noștri, doar că părinții bunicului meu se numesc Hurgoi Petru și Brad Elena, dar alte informații n-am avut. Când îl întrebam pe bunicul despre numele bunicului său, spunea că a fost Dimitrie, dar a greșit, pentru că acest Dimitrie, care se pare că este înmormântat chiar în cimitirul ortodox din Orașul Mare Românesc, era doar fratele mai mare al tatălui bunicului meu. Interesându-mă, la un moment dat am găsit toate matricolele de biserică din orașul Jula, inclusiv cele ale Bisericii Ortodoxe, ambele parohii din Orașul Mare Românesc și Orașul Mic Românesc. Au fost microfilme matricolele păstrate la Budapesta, de către biserica mormonilor care se află în statul Utah, în SUA. Aceste microfilme se pot pune la dispoziția publicului interesat pentru cercetare în spații special amenajate. Având această curiozitate, am contactat sediul local,

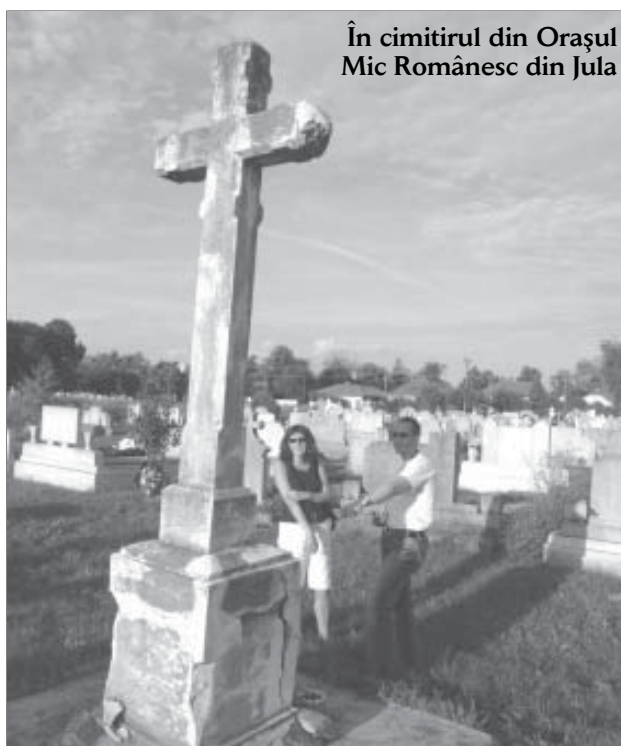
deci eu locuind în Ottawa, profitând de faptul că există o biserică și un punct de cercetare, și orele de studii erau convenabile, am început să caut. Sigur a fost ușor înainte de momentul în care am coborât înainte de 1860 și ceva, când actele se scriau deja cu caracterele vechi chirilice, deși în limba română, fonetic, dar mi-a trebuit o anumită perioadă de timp să înțeleg și scrisul fiecărui preot și să înțeleg numele. Au fost unele lucruri care în final se repetă și prin învățare am ajuns deja la un grad de cursivitate, deci pot citi și chiar scrie cu litere de tipar sau cursive. Am reușit să fac arborele genealogic, să aflu mai mult decât pe oricare altă linie și, în final, am constatat că cel puțin din 1760 încoace, deci rădăcinile mele până înainte de 1900, se află în Jula.

– Cei mai mulți români din Ungaria sunt convinși că apropiatele lor rădăcini sunt în România de azi, dar iată o dovadă că nu-i sigur că este așa, pentru că români trăiesc în Jula de sute de ani. Acum sunteți aici pentru prima dată. Ce impresie va făcut orașul?

– Este foarte interesant, pentru că mă gândeam la numele de familie de Hurgoi care, conform Dicționarului numelor de familii românești a lui Iorgu Iordan din 1974, ar însemna buci um făcut din scoarță de sălcii. Sigur, teoretic mă gândeam că acest nume fiind preponderent, cu o intensitate mai mare numeric, în zona Clujului, ar putea exista în regiunea Moților, dar venind pentru trei zile la Jula, văzând albia Crișului Mort, am văzut foarte multe sălcii, deci este foarte posibil ca numele să fie existat aici. Sigur e posibil să provină poate din zona Clujului, dar punctul de pornire să fi fost mult mai devreme decât cel la care mă gândeam eu.

– Venind aici în oraș v-ați dus prima dată la biserică, ați văzut biserica în care și strămoșii dvs. s-au rugat. În cimitir ați ajuns?

– Da, am ajuns. Ieri venind prin oraș, desigur ideea a fost să ajung la Catedrală unde atâția din strămoșii mei s-au născut, s-au botezat, s-au cununat, au murit și am avut și ocazia de a sta de vorbă cu Prea Sfințitul Episcop Sofronie. Am fost ajutat foarte mult. Astăzi am ajuns dimineața și în cimitir și eram gata să iau mormintele pe rând când mi s-a

În cimitirul din Orașul Mic Românesc din Jula

spus că părintele vicar Ardelean ar putea să mă ajute, pentru că sunt înregistrate toate mormintele. Se pare că unul dintre aceste morminte este chiar cel al fratelui mai mare al străbunicului meu Dimitrie Hurgoi.

– Atunci când ați hotărât să cercetați acest subiect, ce v-a inspirat mai mult: să aflați numele și să ajungeți cât mai departe în arborele genealogic sau să cunoașteți poveștile acestor oameni?

– Inițial sigur am fost interesat de nume, de date: anul nașterii, anul morții. Dar ce a fost interesant este că aceste matricole s-au ținut atât de bine chiar considerând că sunt cu 200 de ani în urmă, deci preoții au dat un zel fantastic în a scrie cât mai multe informații, încât pur și simplu la un moment dat devenea ca un film. De exemplu, apar anumite matricole care sunt scrise și apoi preotul se gândește și revine și scrie undeva, face o notă că „nu, această naștere nu putea avea loc, pentru că un frate sau o soră a acestui copil s-a născut cu trei luni în urmă și este imposibil...”. Și toate aceste lucruri au fost scrise. Plus că, de exemplu, pentru matricolele botezătorilor apar și date pe aceeași matricolă referitoare la decesul ulterior al acestor copii cu numărul de registru corespunzător în registrul morților. Apoi apar însemnări, rectificări făcute ulterior și preotul care a făcut rectificarea notează că aceste matricole să se țină mai bine și mai curat pe viitor. Efec-

tiv au apărut foarte multe informații mai ales după anii 1850: cât au trăit împreună, de câte ori au fost căsătorii, meserii, porecle. Din acest motiv a devenit tot mai interesant de aflat și alte detalii, inclusiv faptul că se oferă numărul de casă unde au locuit și apoi câți au stat în casă și așa mai departe.

– Până la al câtelea strămoși ați ajuns în cercetare?

– Am ajuns pe linie directă, după bunicul meu până la străbunicul bunicului meu. Deci ar fi vorba despre vreo 5–6 generații.

– Când se oprește această cercetare?

– Cercetarea nu se oprește niciodată. Mai ales, pentru că pe de o parte am și avut norocul ca aceste documente să fi fost microfilmate, dar sigur există și unele matricole care ar putea apărea în celelalte biserici, mă refer în special la biserica romano-catolică din Jula, în special pentru primii ani sau în perioada în care bisericile au ars, apoi există documentele de taxare, deci acele urbariale care încep să se țină în Jula de la 1772–73 până la 1844 când s-a desființat iobăgia, în care vor apare foarte multe informații legate nu doar de acești strămoși care au locuit, dar și cât au avut sau nu au avut, și diverse alte informații care pot fi chiar legate de comunitatea românească din oraș, în mod general.

– Deci, continuați?

– Absolut.

– În cursul acestor cercetări, acestor analize pe care tre-

buia să le faceți, ați aflat și lucruri, curiozități care ar putea stârni interesul comunității românești de astăzi de aici?

– Da, de exemplu din aceste matricole la un moment dat a apărut o persoană numită Ardelean, nu mai știu dacă era Pavel sau Petru, care a trăit 102 ani și s-a căsătorit de 7 ori. Mai există o cununie, la care au participat ca și nași soții groful Weinkheim și Eva Zrinyi. Sau știam din anumite informații de pe internet că George Pomuț s-a născut în anul 1818 și, având aceste microfilme, am fost interesat să-i găsesc matricola. Am și găsit matricola lui Pomuț din care am aflat că dânsul s-a născut 31 mai 1818, părinții au fost Ioan și Victoria, matricolă pe care am și filmat-o cu o cameră.

– Citind acest interviu, unora poate le vine pofta să-și cerceteze și ei, să-și cunoască trecutul. Ce i-ați sfătui, care să fie primul pas?

– Punctul de pornire ar fi să colecteze toate informațiile, certificatele de naștere, extrase pe care le au sau să întrebe părinții, bunicii, să noteze toate informațiile pe care aceștia le pot oferi înainte de a începe cercetarea propriu-zisă. Dacă nu se știe exact o anumită dată, se pot calcula cel puțin 18 ani în urmă pentru bărbați și 15–16 ani pentru femei și se poate căuta începând cu acea dată. Nu are rost să se caute cu mai puțin de 18 ani, pentru că bărbații nu se puteau căsători. Pentru ca să nu revină de mai multe ori, ideal ar fi să noteze tot ce apare cu numele de familie respective, pentru că vor fi frați, surori care se căsătoresc la rândul lor și va fi o familie întreagă.

– Ați amintit că sunteți pentru prima oară la Jula. Ce ați așteptat de la această vizită? De ce v-ați gândit să veniți în Jula?

– În primul rând, pentru că nu am fost niciodată, în al doilea rând pentru că este foarte aproape de frontieră. Și deoarece eram în Timișoara pentru două săptămâni am zis că trebuie să-mi fac măcar trei zile aici. Acum am avut o vacanță mai lungă și am vrut să văd orașul Jula și să simt cumva că sunt acasă. Am auzit multe povești ale bunicilor mei, chiar dacă nu legate în mod direct de Jula, dar indirect prin faptul că strămoșii noștri proveneau de aici.

Eva Iova

Lumea lui Caragiale

Ocupația preferată: statul de vorbă

„Ocupația cea mai răspândită în lumea lui Caragiale e statul de vorbă. Au, n-au treabă, acești oameni abia așteaptă un prilej ori un pretext să înceapă «o discuțiune», de obicei una «foarte animată» și mai întotdeauna mai prelungită. De fapt, treaba lor nici nu este alta. Vorbitul este chiar viața lor.

Dar ei nu trăiesc pentru a vorbi; nu sunt mistuiți de patima oratoriei, deși le place să țină împleticite lungi discursuri. Nu au nici pasiunea debaterii publice sau a disputei amicale de idei și de opinii, cu toate că îi stăpânește o insațiabilă poftă de «conversație»; dar nu suportă să fie contrașiși; nu sunt naturi colocviale. În general, de altfel, sunt complet lipsiți de pasiuni: se-nfierbântă ușor, însă renunță repede, învinși de o indolență grea, zguduită din când în când de trezări epileptice. Uneori, totuși, încenează și imită pasiuni, conducându-se după modele abstracte, aduse la înțelegerea lor; suplinesc astfel absența caracterului printr-o aparență de temperament. Au, sub aspect social, numai deprinderi și ocupații. Deprinderile sunt aproape instinctive, adânc înrădăcinate, rezultatul unei istorii convertite în biologice; rămân aceleași de la o generație la alta, constituind o moștenire pe care nimic nu o poate spulbera. Ocupațiile, în schimb, sunt efemere și derizorii, reflectând neîncetatele metamorfoze impuse de adaptarea la actualitate; doar vorbitul e singura statornică și acaparantă.

Fiindcă ei vorbesc pentru a trăi; mai exact, pentru a se iluziona că trăiesc. Vorbitul nu este pentru ei nici mijloc, nici scop: este o formă de viață. Ei vorbesc așa cum peștii înotă și păsările zboară.

A vorbi înseamnă în această lume a exista, iar vorbitul ține loc de orice. Este o activitate absorbantă, cu funcții complexe și întrepărunse. Este și un drog, narcotizează, dar este și un înlocuitor perfect de existență în real: trăncănitul ca ultimul stadiu al mistificării trăitului. Și e, în același timp, și un surrogat de mântuire: să vorbească e tot ce le-a mai ră-

mas acestor oameni; e tot ce mai pot face.

Ei se exilează în limbuție.

Și vorbesc. Trăncănesc, Flecăresc, pălăvrăgesc, sporovăiesc, bat câmpii. Delirează. Strigă, spumegă, țipă, scrâșnesc, se văicăresc, bârfesc, amenință, apostrofează, ridiculează, protestează, colportează, comentează, «tachinează». Vorbesc la nesfârșit, dezlanțuit, incoerent, dezarticulat, aberant, nebunește, fără să spună, cel

mai adesea, nimic, dar mereu cu o energie inepuizabilă. Parcă sunt disperați; poate chiar sunt, fără s-o spună; tot nu le-ar folosi; preferă să ia totul în ușor, dar voioșia la care ajung are o anumită sinistritate. Sunt bolnavi de euforie. Ce s-ar întâmpla cu acești oameni dacă, rămânând așa cum sunt, ar fi constrânși la muțenie? Devenind brusc tăcută, probabil că lumea lui Caragiale s-ar sufoca, iar în absența grosului fum

de cuvinte, în absența norilor de vorbe, ilariantă ei imagine ar căpăta, limpezindu-se, un atroce aspect apocaliptic. Și-ar pierde, în orice caz, până și ultima aparență de viață. De viață, nu de umanitate – pentru că este, în fond, o sublume; un conglomerat rezidual în continuă fermentație logoreică. O formațiune teratologică (monstruoasă – n.n.) (...)

„Din somnul ei logoreic lumea aceasta este uneori deș-

teptată prin semnale ce-i reamintesc oportun condiția și statutul. Când, în D-ale Carnavalului, Ipistatul îi arestează pe Pompon și pe Crăcănel, primul drept care li se suspendă acestora este dreptul de a vorbi. «Vorrbbă!» – scrâșnește omul stăpânirii către cei doi. Însoțită de ritualicele gesturi și atitudini brutale ce recomandă și definesc în lumea lui Caragiale pe cei prin care puterea se exprimă și acționează (la început Ipistatul «bate din picior și din mână, aspru», apoi devine «aspru rău de tot», sfârșind prin a fi «grozav de aspru»), interdicția de a se vorbi face vizibilă, pentru o clipă numai, existența a două realități îngemănate: alături de carnaval, alături de măști, alături de mascaradă, alături de trăncăneală se întrevade, fulgerător, secția. «Vorrbbă!» – și totul încremenește. Timpul, chiar și cel dereglat al carnavalului, stă pe loc. Istoria, oricât de precară și de ridicolă, îngheață. Se trece într-un alt registru de existență, acum e vremea fără devenire a sergenților, executorii muți și prompți ai ordinelor date și ipistat: «–Haide! luați-i! la secție!». La berărie te duci, la secție ești dus; la berărie vorbești, la secție spui. Căci secția veghează și carnavalul, și berăria. Trăiește în umbra lui, îl instituie, îi urmărește desfășurarea, îl dirijează, îl întreține, îl încetinește sau îl accelerează, după necesități. Carnavalul nu este dublul secției, este anexa ei: ce se vede. O vitrină veselă și colorată. Ce se încenează, ce se tolerează și ce se dorește să fie văzut. Cărciuma este luminată bine, se zărește de departe, ca un far, atrăgându-i pe «amici» cu o forță irezistibilă și îndrumându-le pașii; secția, în schimb, detestă transparența și preferă să lucreze pe-ntuneric și acoperit. Nici nu se știe prea bine unde se găsește, cu toate că nimeni nu-i ignoră existența.

Dar oamenii sunt peste tot în lumea lui Caragiale, «zi și noapte la datorie», cum zice Pristanda, iar când e cazul, «răsar ca din pământ, și hai-de!».

Mircea Iorgulescu, critic, istoric, eseist literar român

Un patriot român

Renunțând la tăcerea ce și-o impusese în exilul său voluntar de la Berlin, evenimentele din primăvara anului 1907, l-au determinat pe Caragiale să publice în noiembrie 1907, la București, broșura: 1907 – din primăvară până'n toamnă. În subtitlu: Câteva note, datate: par-

tea întâi – 1907, martie: partea a doua – 6 septembrie, și partea a treia – octombrie 1907.

Înainte de a-și publica acest pamflet în broșură, Caragiale trimisese primul capitol ziarului vienez, Die Zeit, întâia și cea mai însemnată parte a viitoarei broșuri,

care l-a publicat la 3 aprilie 1907, cu semnătura: Un patriot român, arătând tot ce s-a petrecut înainte și după izbucnirea revoltei țărănești din primăvara anului 1907: „Cauza dezastrului în care a căzut țara este numai – da, numai, nenorocita politică ce o fac partidele și bărbații noștri de Stat, de patruzeci de ani încoace.” Tot atunci îi trimite prin Delavrancea lui Mateiu o scurtă scrisoare, din care amintim aceste cuvinte: „Împrejurările prin care a trecut și trece țara noastră și care-mi întristează așa de adânc bătrânețele mie, să-ți fie îndemn în dragoste pentru patrie. Dumnezeu să-ți facă ție parte de vremuri mai bune la bătrânețe! Noi am început cu veselie și sfârșim cu mâhnire. Să vă dea vouă, tinerilor, Domnul să nu mai vedeți nici un rău arătându-se pe biata noastră țară.”

Școală de trecere ilegală a graniței

Una din cele mai mari atracții turistice din Mexic a devenit „excursia peste graniță”, informează publicația americană „The Globe and Mail”, citată de revista Libertatea. Astfel, pentru numai 16 dolari, turiștii străini care vor să încerce pe pielea lor experiența celor aproximativ 500.000 de imigranți ilegali care trec anual din Mexic în Statele Unite ale Americii o pot face sub instructajul sever al unor călăuze profesionale. În timpul vacanței, turiștii află cum să păcălească granițarii și să scape de câinii puși pe urmele lor.

„Fugiți! Se află pe urmele voastre!”, e semnalul prin care călăuza *Alfonso Martinez*, șeful personalului din cadrul rezervației naturale

Eco Alberto, aflată la granița dintre Mexic și SUA, îi avertizează turiștii să alerge cât de repede pot pentru a nu fi uciși de gloanțe.

Turiștii, tratați ca imigranți ilegali

Programul turistic de trecere ilegală a frontierei a fost lansat în urmă cu puțin timp, la inițiativa localnicilor din El Alberto, care au vrut să aducă un tribut imigranților ilegali care și-au găsit sfârșitul sub gloanțele granițerilor.

„Ne dorim ca acest antrenament să fie un semnal pentru toți cei care aleg să își pună viața în pericol căutând un viitor mai sigur și mai frumos”, a declarat Martinez. Considerat un

„sport extrem”, turismul „imigrației ilegale” a înregistrat un real succes, sute de străini înghesuindu-se să se înscrie la cursuri, cu atât mai mult cu cât o singură „excursie” costă doar 16 dolari. „Nimic nu se compară cu această experiență, mai ales că pericolele sunt la tot pasul”, a spus *Xavier Rios*, o altă călăuză. În timpul antrenamentelor, turiștii învață tehnici de supraviețuire, cum să li se piardă urma, cum să îi păcălească pe granițeri și cum să nu își piardă viața în timpul traversării râului. „Turiștii trebuie să trăiască precum imigranții ilegali câteva zile, să mănânce frunze și să bea apă de ploaie”, a încheiat Martinez.

Zece pentru România 2006

Postul de televiziune Realitatea TV din România continuă procesul de cercetare și selecție a valorilor contemporane, ediția 2006, care are la bază o cercetare sociologică. Cercetarea își propune identificarea și recunoașterea a celor mai valoroase personalități române ale momentului – elitele societății României în anul 2006.

Potrivit cotidianului *Ziua*, „Zece pentru România 2006” aduce în prim-plan cinci elite conducătoare (politicieni, tineri politicieni, miniștri, jurnaliști, mărci românești) și cinci elite conduse (arhitecți, scriitori, istorici, medici chirurghi, avocați).

Postul Realitatea TV do-

rește astfel să facă primul pas în direcția promovării elitelor culturale și profesionale. Elitele conduse au un rol determinant în mecanismul care susține societatea, prin producerea valorilor materiale ori simbolice și prin influența pe care o exercită asupra elitei conducătoare.

Câștigătorii fiecărei categorii vor fi desemnați în decembrie 2006, în cadrul Galei „Zece pentru România 2006”.

Desfășurarea proiectului poate fi urmărită la Realitatea TV, în fiecare duminică, între orele 16.30 și 18.00 (ora României), în emisiunea „Zece pentru România”.

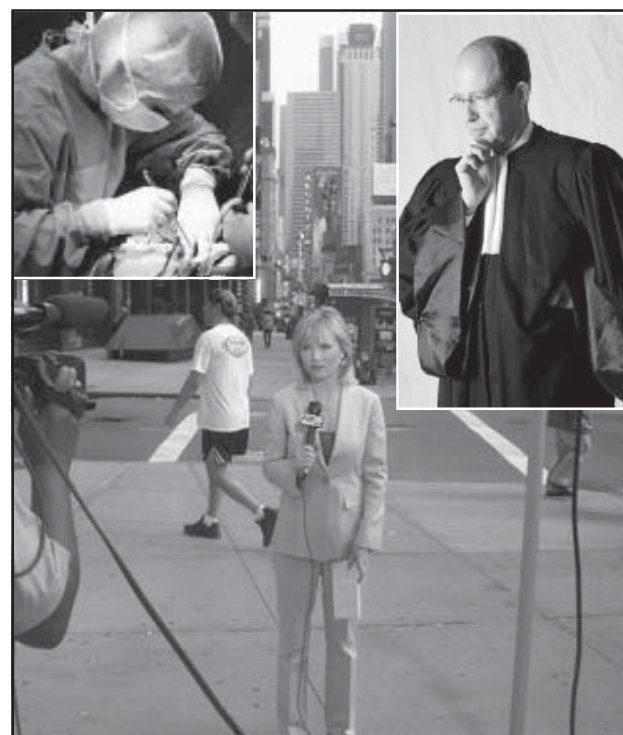
R. Pătcăș

Piramidele egiptene erau rezervoare de apă

Marile piramide de pe platoul Ghiza erau folosite ca uzine de apă pentru pomparea apei Nilului către vasele câmpii egiptene, iar piramida lui Keops era cel mai mare rezervor de apă al Egiptului antic. Pe scurt, aceasta este ideea de bază a unei teorii propuse, de curând, de inginerul ucrainean *Mikhail Volgin*, care crede că a descoperit misterul piramelor, vechi de aproape 50 de secole. Chiar dacă ideea generală acceptată este că piramidele sunt mormintele faraonilor, există multe alte teorii despre utilitatea megaconstrucțiilor. S-a spus că piramidele sunt observatoare strategice sau astronomice, echipamente de marcare a nivelului apei Nilului în perioadele de inundații, grânare sau platforme de aterizare pentru navele extraterestre. Volgin și-a susținut inedita teorie pe câteva concluzii logice și sugerează că totul va părea simplu dacă vom privi piramidele ca pe niște rezervoare imense de apă. Teritoriul Egiptului este compus și în prezent în proporție de 96% din deșert, iar viața egiptenilor depinde de apa Nilului. Fluviul inundă malurile de două ori pe an, transformând fiecare petec udat într-o zonă fertilă. Pro-

blema egiptenilor antici era că vecinii lor de la sud, etio-pienii, dependenți la rândul lor de Nil, s-au hotărât să devieze traseul fluviului, lăsând Egiptul să moară de sete și foame. Astfel a apărut soluția rezervoarelor imense, a căror construcție a durat vreo 30 de ani și a costat enorm. Citând date provenite din fotografii aeriene, Volgin a tras concluzia că fețele piramidei lui Keops sunt concave, cam de un metru adâncime și erau acoperite cu plachete șlefuite de calcar. Ingerul a calculat că plăcile de calcar produceau o încălzire în interiorul piramidei de peste 1.000 de grade Celsius. Această temperatură ducea la apariția apei din pânza freatică, existentă în malul vestic al Nilului, și la elibe-

rarea ei în afară. Malul este, în mod normal, udat de apa care curge spre nord, întrucât Pământul se învârtă de la vest la est, extinzându-se, astfel, suprafața de infiltrație a apei. Așa apare „Nilul subteran”. Din cauza căldurii mari din piramide, presiunea interioară o depășea pe cea a atmosferei, făcând ca apa din subsol să fie „suptă” în rezervoare. Tot Volgin spune că sarcofagul găsit în „camera regelui” este o valvă care deschidea și închidea podeaua către rezervor, generând o pulsație de presiune care provoca funcționarea uzinei. Dacă ideea ucraineanului va convinge pe cineva sau dacă se va dovedi chiar corectă, rămâne de văzut. Oricum, este de apreciat imaginația extinsă a inginerului arheolog.

O rochie de mireasă din ouă, zahăr și făină

Valentin Sthefano, un cofetar ucrainean renumit nu doar pentru gustul dulciurilor create de el, dar mai ales pentru aspectul lor deosebit, i-a promis logodnicei sale că îi va crea o rochie de mireasă ca-n basme. Tinerei *Viktoria* nu i-a venit să creadă însă când a văzut că aceasta fusese realizată din făină, ouă, zahăr și caramel, transmite *Averea*.

Valentin a lucrat două luni la opera sa, care a cântărit nouă kilograme, iar la finalul petrecerii, *Viktoria* a putut fi convinsă cu greu să se schimbe. Coronița, buchetul și colierul au fost confecționate din zahăr ars.

Tânărul ucrainean a început să lucreze ca brutar în urmă cu șase ani. Cariera i-a fost marcată de un curs de specialitate la Paris și un concurs internațional, unde a câștigat locul al treilea, după ce a confecționat cu sora sa un Cadillac din frișcă și caramel.

Fotbal

Golgeter în Bundesliga

Vlad Munteanu a înscris al patrulea gol în campionat pentru Cottbus, devenind unul din liderii clasamentului celor mai buni marcatori. Chiar dacă Energie a pierdut, duminică acasă, cu 2-3 în fața celor de la Dortmund, Vlad Munteanu a avut motive de bucurie.

Fostul dinamovist a înscris în penultimul minut al jocului, din penalty, ocupând cu cele patru goluri marcate în primele șapte etape din 1. Bundesliga locul întâi în clasamentul golgeterilor, alături de alți cinci jucători, Gomez (VfB Stuttgart), Sanogo (Hamburger SV), Kahe (Mönchengladbach), Pantelic (Hertha) și Schlaudraff (Alemannia Aachen), care sunt cu toții atacanți. Pe lângă golurile marcate, Vlad Munteanu a mai pasat decisiv la o altă reușită a echipei sale, mai exact la primul gol al lui Energie din partida cu Dortmund. Meciul de la Cottbus a început furtunos și, după numai trei minute, scorul era deja 1-1. Sergiu Radu, și el titular, a avut două ocazii, însă la reluare oaspeții s-au distanțat decisiv.

Golul lui Vlad Munteanu din penultimul minut de joc a stabilit rezultatul final, 2-3. „Este o satisfacție pentru mine, dar la fel de

adevărat este că am avut și noroc la aceste reușite. Prioritara este salvarea de

la retrogradare. Nu pot să pretind convocarea la națională după numai șapte meciuri în 1. Bundesliga,

și-a exprimat opinia Vlad Munteanu.

Mijlocașul român a ajuns la Energie Cottbus, fiind impresariat de Vasile Miriuță. Fostul internațional maghiar a evoluat și el la Cottbus și la ora actuală se ocupă cu transferarea jucă-

torilor români și maghiari, în primul rând în campionatul din Germania.

Șt. C.

Omul sezonului de toamnă

Cu două goluri și două pase decisive, Adrian Mutu a avut cel mai bun randament dintre cei 22 de „tricolori” care au evoluat în primele trei meciuri din preliminariile Euro 2008.

Naționala României a încheiat campania preliminară de toamnă. Trei meciuri, șapte puncte, locul 3 în grupă, după Olanda (10) și Bulgaria (8), care au însă câte un joc mai mult disputat.

Pentru cele trei acțiuni cu Bulgaria, Albania și Belarus, Victor Pițurcă a convocat 27 de jucători, dar a folosit numai 22. Cristi Chivu și Răzvan Raț sunt singurii „tricolori” integrați, cu 270 de minute jucate.

Nucleul fotbalistilor care au jucat în toate meciurile toamnei îi mai cuprinde pe Laurențiu Roșu (260),

Ciprian Marica (257), Florentin Petre (252), Adrian Mutu (247) și Nicolae Dică (238). Chiar dacă a terminat un singur meci pe teren, cel cu Bulgaria, statistica celor trei întâlniri din preliminarii arată că Adrian Mutu este „tricolorul” cu cel mai bun randament. Atacantul Fiorentina a marcat două goluri, cu Albania din penalty și cu

Belarus, și în plus a dat și două pase decisive, ambele în partida cu Bulgaria, pentru reușitele lui Roșu și Marica.

Realizările lui Mutu echivalează cu cele adunate împreună de alți doi coechipieri, Marica (două goluri) și Florentin Petre (două pase decisive), cu mențiunea că mijlocașul lui JSKA Sofia a scos și lovitura de 11 metri transformată de Mutu.

Handbal

Liga Campionilor

Kiel, prea tare pentru constănțeni

În ultimii ani, în România se investesc tot mai mulți bani și în handbal. Astfel încât, de exemplu, la băieți, HCM Constanța începe a deveni o echipă de luat în seamă și pe plan internațional. În actuala ediție a Ligii Campionilor, „marinari” au o evoluție remarcabilă. După primele două meciuri, elevii lui Lucian Rășniță au acumulat două victorii, însă campioana Germaniei s-a dovedit a fi o nucă prea tare pentru echipa românească, întărită cu cinci jucători sârbi.

Campioana României nu a avut nicio șansă în fața unei selecționate multinaționale formate din suedezi, francezi, danezi, sloveni și mai puțini nemți. Sâmbăta trecută, la Constanța, au ajuns „extratereștrii” din handbal, nemții de la THW Kiel. Echipa cea mai bogată din Germania, cu un buget de 7 milioane de euro, are în componență șase suedezi, doi francezi, un danez, un sloven, un austriac și doar trei nemți. Românii nici nu s-au demeticit bine și campioana Germaniei conducea deja cu 11-2 în minutul 11.

Campionul european Thierry Omeyer a închis poarta, iar pe semicerc veteranul suedez de 36 de ani, Stefan Lovgren, a desenat toate fazele de joc ale echipei pregătite de Zvonimir Serdarusici.

Constănțenii au făcut tot posibilul să țină pasul cu handbaliștii din fața lor, dar și așa Kiel a intrat la pauză cu 10 goluri avantaj: 21-11. Și în partea a doua nemții au jucat la capacitate maximă, avertizați probabil de danezul Jeppesen

care, acum doi ani, a venit la Constanța cu Barcelona, pierzând atunci cu 27-29. Rudi Stănescu a făcut minuni în poarta gazdelor, a avut 18 intervenții salvatoare, dar HCM nu a putut decât să se apropie la nouă goluri, 28-37, și să răspundă fazelor spectaculoase create de nemți, înscriind și ei printr-o aeriană de efect fructificată de Dragicevici.

Chiar dacă a pierdut partida cu Kiel, HCM Constanța păstrează intacte șansele de a se califica în optimele de finală ale Ligii Campionilor. „Știm dinainte că ne batem pentru locul doi. Nimeni nu va putea să le ia vreun punct nemților dacă aceștia vor juca pe teren”, a declarat directorul executiv al lui HCM, Nurhan Ali.

Etape viitoare, pe 22 octombrie, Constanța va juca partida hotărâtoare, în deplasare, contra vicecampioanei Danemarcei, GOG Gudme. În tur, românii au câștigat cu 33-28 și au nevoie să nu piardă la mai mult de patru goluri diferență.

TVR 1

Luni 23 octombrie

6.00 Jurnalul TVR 7.50 Celebritățile timpului tău 8.00 Cinemaniacii (R) 8.30 Desene animate 9.35 Asociația Internațională a Polițiștilor – secția română 10.10 Finala Mari Români 13.00 Jurnal TVR 14.30 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 17.00 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Reflector 19.45 Iartă-mă 21.10 Izolați în România 21.45 Jurnalul TVR 22.05 Prin plan 23.30 Film. Viața de scenă.

Marți 24 octombrie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Sănătate pentru toți (R) 7.50 Celebritățile timpului tău 8.30 Dese animate 9.20 Izolați în România 10.05 Nocturne (R) 11.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 12.00 Serial. Cory și restul lumii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Oglinda retrovizoare 15.00 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Impas 17.00 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Film. Cursa secolului 21.40 Celebritățile timpului tău 21.45 Jurnalul TVR 22.05 Prim plan 22.45 Dinastia 23.30 Film. Viața ca-n filme.

Miercuri 25 octombrie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Impas (R) 8.00 Dinastia 8.30 Dese animate 9.20 Izolați în România 10.05 Lumea citește! (R) 11.00 Dis-de-seară (R) 12.00 Serial. Cory și restul lumii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Oameni ca noi 15.00 Conviețuiri 16.15 Pe ce dăm banii? 17.00 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Serial. La urgență 20.15 Ochiul magic 20.50 Regele Mihai. A 85-a aniversare 21.45 Jurnalul TVR 22.05 Prim plan 22.45 Cultura libre 23.10 Film. Fălc.

Joi 26 octombrie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Pe ce dăm banii? (R) 7.50 Celebritățile timpului tău 8.00 Reflector 8.30 Desene animate 9.35 Supertrupa (R) 10.05 Cultura libre (R) 11.00 Dis-de-seară (R) 12.00 Serial. Corry și restul lumii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Akzente. Emisiune în limba germană 16.00 Jurnal 16.15 Povești întinsecate 17.00 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Film. Colina 21.25 Hollywood star 21.45 Jurnalul TVR 22.05 Prim plan 22.45 Magazin muzical 23.10 Film. Răzbuarea.

Vineri 27 octombrie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Povești întinsecate (R) 7.50 Celebritățile timpului tău 8.50 Izolați în România 9.10 Repere sacre. Ediție specială 11.30 Oglinda retrovizoare (R) 12.00 Serial. Cory și restul lumii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Parlamentul României 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Interes general 17.00 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Stele de... 5 stele 20.50 Serial. Lost: Naufragiații 21.45 Jurnalul TVR 22.05 Lumea citește! 23.10 Film. 21 de grame.

Sâmbătă 28 octombrie

6.00 Film. Culoarea prieteniei 7.30 Desene animate 8.20 Celebritățile timpului tău 8.30 Vreau să fiu... cu Itsy și Bitsy 9.00 Joaca de-a poveștile 9.30 Elefantul cu bulină 10.00 Cartea europeană 11.00 Meseria, brătară de aur 11.35 O vedetă... populară 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Serial. La Urgență 14.25 Regele Mihai 15.20 Ochiul magic (R) 16.00 Efectul MG 16.30 Cinemaniacii 17.00 Telediciclopedia 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Surprize, surprize... 20.50 Jurnalul TVR 21.05 Surprize, surprize... 22.10 Film. Fără onoare.

M.S. Regele Mihai I de România

Duminică 29 octombrie

6.00 Universal credinței 7.00 Semne 7.30 Desene animate 8.30 Supertrupa 9.00 Numai cu acordul minorilor 10.35 Viața satului 12.00 Săptămâna politică 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Supermarket de divertisment 15.00 Serial. Justiție militară 16.00 Parteneri de week-end 16.35 Tezaur folcloric 18.00 Jurnalul TVR 19.30 Fotbal: Rapid-CFR Cluj 22.10 Garantat 100% 23.10 Film. Împușcături pe Broadway.

TVR 2

Luni 23 octombrie

6.00 ABC... de ce? (R) 6.30 Serial. Noile aventuri ale fetei oceanului 7.00 Top 7. (R) 8.00 Coolmea distracției (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Ce bine e! (R) 11.30 Poftă bună! (R) 12.00 Romania underground (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Cutia fantastică 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 E Forum 16.00 Serial. Ocolul Pământului în 80 de zile 17.00 Ochiul științei 17.35 Serial. Caracațița 18.25 Tribul. Documentar 19.00 EU-RO Case 19.30 Lumea de aproape 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Bubuială în Bronx 23.25 Desene animate.

Marți 24 octombrie

6.00 ABC... de ce? (R) 6.30 Serial. Noile aventuri ale fetei oceanului 7.00 Ochiul științei 8.00 Serial. Ocolul Pământului în 80 de zile 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Caracațița (R) 12.00 Zestrea românilor (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Cutia fantastică 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Serial. Ocolul Pământului în 80 de zile 17.00 La plimbare prin Europa 17.30 Serial. Caracațița 18.25 Școala părinților 19.00 Jobbing 19.30 Arta supraviețuirii 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Contesa de Castiglione 23.15 Desene animate.

Diana Graepel la Jobbing

Miercuri 25 octombrie

6.00 ABC... de ce? (R) 6.30 Serial. Noile aventuri ale fetei oceanului 7.00 La plimbare prin Europa 8.00 Serial. Ocolul Pământului în 80 de zile (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Caracațița (R) 11.25 Școala părinților (R) 12.00 Omul între soft și moft (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Cutia fantastică 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 E Forum 16.00 Serial. Ocolul Pământului în 80 de zile 17.00 Povești de la palat 17.35 Serial. Caracațița 18.25 Cum să nu ne îmbrăcăm 19.00 Bugetul meu 19.30 Bazar 20.00 Ora de știri 21.10 7 zile din Viața lui Simon Labrosse. Spectacol de teatru 22.45 Transfer 23.15 Desene animate.

Joi 26 octombrie

6.00 ABC... de ce? (R) 6.30 Noile aventuri ale fetei oceanului 7.00 Povești de la palat 8.00 Serial. Ocolul Pământului în 80 de zile 10.30 Serial. Caracațița (R) 11.25 Cum să nu ne îmbrăcăm? (R) 12.00 Bugetul meu (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Cutia fantastică 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Serial. Ocolul Pământului în 80 de zile 17.00 Lecția de... sănătate 17.35 Serial. Caracațița 18.25 Cățița pași spre un management mai bun 19.00 Mogulii rusiei de azi 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Vulturii legii 23.45 Desene animate.

Vineri 27 octombrie

6.00 ABC... de ce? (R) 6.30 Serial. Noile aventuri ale fetei oceanului 7.00 Lecția de... sănătate 8.00 Serial. Ocolul Pământului în 80 de zile 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Caracațița 11.25 Cățița pași spre un management mai bun (R) 12.00 Motomagia (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Cutia fantastică 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Hollywood reporter 16.00 Serial. Ocolul Pământului în 80 de zile 17.00 Lecția de management 17.35 Serial. Caracațița 18.25 Lecții de supraviețuire 19.00 D'ale lui Mitică 20.00 Ora de știri 21.10 Campionatul de comedie 21.40 Planeta Moldova 22.10 Coolmea distracției 23.10 Serial. Mica Britanie.

Sâmbătă 28 octombrie

6.00 Pescar hoimar (R) 6.30 Secretele unei afaceri 7.30 Megatehnicus 8.00 D'ale lui Mitică (R) 9.00 Natură și aventură 9.30 Ulița spre Europa 10.00 Proiect IT 10.30 Jobbing (R) 11.00 Lumea azi 11.30 Atlas 12.00 Serial. Stargate Atlantis 13.00 Bazar (R) 13.30 De la carte la film 14.00 Fotbal: FC Vaslui-Ceahlăul Piatra Neamț 16.00 Via sacra 17.00 Serial. Miracole 18.00 Planeta Pământ 18.50 Europa altfel 19.05 Serial. Andromeda 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Good will hunting.

Duminică 29 octombrie

6.00 Serial. Miracole (R) 7.30 Zestrea românilor 8.00 Ferma 9.00 Pescar hoimar 9.30 Ulița spre Europa 10.00 Motomagia 10.30 Sport extrem 11.00 Generația hip-hop 13.00 Ce bine e! 14.00 Poftă bună! 14.30 Arta supraviețuirii (R) 15.00 Top 7 15.30 Dincolo de hartă 16.00 Serial. P.S. Te iubesc 18.00 Serial. Farmece 18.00 Barbă Neagră - adevăratul pirat din Caraibe 19.00 Rromii 19.30 Omul între soft și moft 20.00 Ora de știri 21.10 Mari seriale. Întoarcere la Brideshead 22.10 Film. Îndoiala.

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

23 OCTOMBRIE, LUNI (Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

24 OCTOMBRIE, MARȚI (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

25 OCTOMBRIE, MIERCURI (Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.15: Comentariul săptămânii (Al. Ardelean) 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport - rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangarda „Ecranul Nostru” 11.55: Încheiere

26 OCTOMBRIE, JOI (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

27 OCTOMBRIE, VINERI (Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foaia românească” 10.55: Avangarda „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul „Liceenii - de la 14 la 18” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

28 OCTOMBRIE, SÂMBĂȚĂ (Petru Cîmpian)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Party Time - magazin de muzică ușoară 15.00: Pe undele Europei - magazin euroregional 15.58: Încheiere

29 OCTOMBRIE, DUMINICĂ (Petru Cîmpian)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.35: Sinteza știrilor săptămânii 14.45: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.00: Magazinul „Liceenii - de la 14 la 18” (releure) 15.30: Emisiune religioasă ortodoxă 15.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00-19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

25 octombrie 2006 (mtv ora 13.30)

Reluare: 27 octombrie 2006 (m2 ora 14.30)

Programul prevăzut pentru

săptămâna viitoare:

Emisiunea în limba română a Televiziunii Maghiare va relata despre starea renovării școlii românești din Bătănia. În urma alegerilor de la 1 octombrie, la Chitighaz s-a ales un nou primar. Maria Gyuricska Kalcsó, primărita Chitighazului vă va vorbi despre planurile sale de viitor.

Realizator: Ștefan Crăsta

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.00-18.00, pe frecvența TVR2

Luni, 23 octombrie 2006

15.30-16.00 Cronica germană (emisiune în limba germană) 16.00-16.30 Universul culturii 16.30-17.00 Ediția de Vest 17.00-17.30 Jurnal regional.

Marți, 24 octombrie 2006

15.30-16.00 Tribuna partidelor parlamentare 16.00-16.55 De la om la om 16.55-17.00 Calea Europei 17.00-17.30 Jurnal regional.

Miercuri, 25 octombrie 2006

15.30-16.00 Panoramic sud-vest 16.00-17.30 Viața la țară 16.45-17.00 Dialog spiritual 17.00-17.30 Jurnal regional.

Joi, 26 octombrie 2006

15.30-16.00 Tribuna partidelor parlamentare 16.00-16.15 Traio Romano 16.15-17.00 3 sfertul academic 17.00-17.30 Jurnal regional.

Vineri, 27 octombrie 2006

15.30-16.00 Orizonturi sărbești 16.00-16.55 Punctul pe i 16.55-17.00 Să ne-auzim vorbe 17.00-17.30 Jurnal regional.

Sâmbătă, 28 octombrie 2006

16.00-16.30 X-tra 16.30-16.45 Sănătatea 16.45-17.45 În prelungiri 17.45-18.00 Jurnal regional.

Duminică, 29 octombrie 2006

16.00-17.00 Cântecul de acasă 17.00-17.30 Drumuri aproape 17.30-18.00 Izolați în România.

DEX online

Dicționare ale limbii române

www.dexonline.ro

Emisiunea în limba română

24 de ore din 24 www.rrr.ro

Linkuri utile:

www.foaia.hu
www.romanul.hu
www.balcescu.sulinet.hu
www.ziare.com
www.astazi.ro
www.startpage.ro
www.ici.ro/romania/indexrom.html

După Maica Domnului, în cetele sfinte ale Bisericii avem și sfinte călugărițe, sfinte cuvioase, ca Sfânta Parascheva, cea mai populară dintre multe sfinte ale Bisericii universale, cinstită în chip deosebit în Moldova, întrucât de 350 de ani moaștele ei se găsesc în Catedrala Mitropolitană de la Iași. Sâmbătă, 14 octombrie, Sfânta Cuvioasa Parascheva a fost sărbătorită și de românii ortodocși din Ungaria în biserica din cartierul numit Orașul Mic Românesc din Jula, singura biserică ortodoxă din Ungaria care poartă hramul acestei sfinte. Liturghia arhierască a fost celebrată de Prea Sfinția Sa Episcopul *Sofronie*, însoțit de un sobor de preoți.

Cunoscută în popor și sub numele de „Sfânta Vineri” sau „Vinerea Mare”, Cuvioasa Parascheva a fost cinstită în Biserica noastră veacuri de-a rândul. Drept credincioșii creștini de pretutindeni o venerază atât prin participarea lor la slujbele din 14 octombrie a fiecărui an, cât și prin cel mai mare pelerinaj de la Iași, care întrece toate pelerinajele ca amploare, pentru că Sf. Parascheva este o sfântă foarte populară pentru toate popoarele ortodoxe care merg an de an să se închine în fața cinstitelor ei moaște, cerându-i ocrotire și ajutor către bunul Dumnezeu. Creștinii ortodocși din

Ungaria, deși nu s-au dus până la Iași, au fost tot pelerini și s-au adunat la bisericuța din Jula-Mică, unde Sf. Parascheva le-a ascultat rugăciunile, chiar dacă moaștele ei nu au fost prezente.

La Sfânta Liturghie arhierască au slujit alături de Prea Sfinția Sa Episcopul *Sofronie* și arhid. prof. dr. *Constantin Voicu*, rector emerit al Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu și un sobor de preoți al Episcopiei noastre. Cu toate că nu au fost pelerini la Iași ci la Jula, venind de la o distanță mai mare sau mai mică – și dacă pentru Dumnezeu nu contează nici timpul, nici

distanțele – românii din Ungaria au fost duhovnicește împreună cu toți cei care s-au rugat la Iași: mitropoliți, episcopi, călugări, călugărițe, credincioși și credincioase și românii de aici au fost împreună în Duhul Sfânt.

La Sfânta Liturghie de sâmbătă au onorat cu prezența excelența sa doamna *Ireny Comaroschi*, ambasadorul României la Budapesta, *Aurelia Zmeu*,

consilier al Ambasadei și *Ioan Dence*, comisar șef, atașatul pe probleme interne la Ambasadă, alături de soția sa; din partea consulatului României la Seghedin au fost prezenți consuli *Maria Teodora Pop*, *Radu Florea* și *Dorina Aron*, soția consulului general.

În cadrul Sfintei Liturghii, credincioase și copii de la școala românească din Jula au primit Sfânta împărtășanie de la Prea Sfințitul Părinte Episcop *Sofronie*.

Credincioși și credincioase, tineri și bătrâni s-au rugat în această zi împreună și și-au adus cu cinste și onoare aminte de înaintașii noștri care au construit această frumoasă bisericuță din Jula – Orașul Mic Românesc și care au hotărât ca aceasta să poarte hramul Sf. Parascheva cea Nouă, sfântă călugăriță, ocrotitoare a întregii Biserici Ortodoxe, sfântă ocrotitoare a Moldovei și a întregului neam românesc.

Anca L. Crișan

FOAIA
românească
20 octombrie 2006
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Rita Păcșas, Ștefan Crăsta, Anca Liana Crișan. Tehnoredactare computerizată: Ștefan Mihailov. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@foaia.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Bichișciaba, str. Luther nr. 5/B. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2006: 3 luni 1050 forinți; 6 luni 2100 forinți; 1 an 4200 forinți. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja.